

MİLLİ SARAYLAR

DOLMABAĞÇE SARAYI_BEYLERBEYİ SARAYI
KÜÇÜKSU KASRI_IHLAMUR KASRI_AYNALIKAVAK KASRI
MASLAK KASIRLARI_YILDIZ SARAYI/ŞALE
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ

MİLLİ
SARAYLAR

ANONİM, TUVAL ÜZERİNE YAĞLIBOYA, 78,5x63. DOLMABAHÇE SARAYI KOLLEKSİYONU

TBMM MİLLİ SARAYLAR DAİRE BAŞKANLIĞI KÜLTÜR-BİLİM-TANITIM MERKEZİ YAYIN NO:1

MİLLİ SARAYLAR

DOLMABAĞÇE SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI-KÜÇÜKSU KASRI
IHLAMUR KASRI-AYNALIKAVAK KASRI
MASLAK KASIRLARI-YILDIZ SARAYI/ŞALE
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ

YAYIN YÖNETMENİ:
ERSU PEKİN

METİNLER:
İHSAN YÜCEL
SAMİH RİFAT

FOTOĞRAFLAR:
SAMİH RİFAT

GRAFİK DÜZENLEME:
BELGİN GÜRHAN

**DİZGİ, RENK AYIRIMI
VE FİLMLEME:**
OFSET YAPIMEVİ

BASKI:
ULTRA
MATBAACILIK VE
AMBALAJ SANAYİ A.Ş.

TBMM
MİLLÎ SARAYLAR DAİRE BAŞKANLIĞI
KÜLTÜR-BİLİM-TANITIM MERKEZİNDE
HAZIRLANMIŞ, TBMM VAKFI TARAFINDAN
YAYINLANMIŞTIR. HER TÜRLÜ YAYIN
HAKKI SAKLIDIR.
YAYIN NO: 1

İÇİNDEKİLER

MİLLÎ SARAYLAR	6-7
DOLMABAHÇE SARAYI	8-25
BEYLERBEYİ SARAYI	26-33
KÜÇÜKSU KASRI	34-41
İHLAMUR KASRI	42-51
AYNALIKAVAK KASRI	52-59
MASLAK KASIRLARI	60-65
YILDIZ SARAYI-ŞALE	66-71
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ	72-75

MİLLİ SARAYLAR

Türklerin, İslam dünyasına girişlerinden 20. yy başlarına kadar, değişik coğrafyalarda yarattıkları mimarlık ürünleri incelendiğinde, saray yapılarının bu ürünler arasında seçkin bir yer tuttuğu ve bu yapıların tasarımlarında, dönemden döneme uzanan, tutarlı ve çok yönlü bir gelişme çizgisinin izlendiği görülür. Ne yazık ki bu saraylar dizisinin büyük bir bölümü çağımıza kadar korunamamış, bir bölümüyse ancak büyük değişikliklere uğrayarak, çevrelerini ve bütünlüklerini yitirerek bugüne ulaşabilmişlerdir. Oldukça yakın dönemlerde yapılmış olmalarına

karşılık Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemi saraylarından geriye yalnızca arkeolojik kalıntılar ve yıkıntılar kalmış, Erken Osmanlı Dönemi'nin Bursa ve Edirne saraylarından, Fatih'in İstanbul'da yaptırdığı ilk saray olan Eski Saray'dan, varlıklarını belgelerden bildiğimiz Filibe, Dimetoka, Manisa, Üsküdar saraylarından bugüne yalnızca çok küçük bölümler ulaşabilmiştir. Ancak, çeşitli kaynak ve belgelere, minyatür, gravür gibi görsel tanıklara ve çeşitli dönemlerin kayıtlarına dayanarak, başta sözünü ettiğimiz gelişim çizgisini, gerçeğe oldukça yakın bir biçimde çizmek ve bu gelişimin aşamalarını tanımlamak büyük ölçüde mümkün olabilmektedir. Bunun yanı sıra Osmanlı Dönemi'nde yönetim merkezi görevini yapmış üç büyük saray olan Topkapı, Dolmabahçe, Yıldız Sarayları'yla İstanbul'un çeşitli yerlerine dağılmış çok sayıda yazlık saray, köşk ve kasır, Osmanlı saray mimarlığının son beşyüz yıllık gelişimine tanıklık eden anıtlar olarak bugün de yaşamaktadırlar.

Saltanatın kaldırılması ve Cumhuriyet'in kurulmasından sonra, Osmanlı Devleti'nin yönetim ve yaşama mekânları olan saray, köşk ve kasırlar önce TBMM'ne devredilmiş daha sonra da bu yapıların bazıları çeşitli kuruluşların kullanımına verilmişti.

Bugün bu saray, köşk ve kasırların bir bölümü T B M M 'ne bağlı Milli Saraylar Daire Başkanlığı tarafından yönetilmekte, bir bölümüyse, başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere çeşitli kuruluşların kullanım ve yönetiminde bulunmaktadır.

T B M M 'ne bağlı birer müze-saray olarak yönetilen ve "Milli Saraylar" adıyla anılan saray, köşk ve kasırlar grubu şu yapılardan oluşmaktadır: Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Küçüksu Kasrı, Aynalıkavak Kasrı, İhlamur Kasrı, Yıldız Sarayı-Şale, Maslak Kasırları, Yalova Atatürk Köşkü.

İstanbul'un içinde çeşitli yerlerine dağılmış bulunan bu yapıların ortak özellikleri, Aynalıkavak Kasrı ve Yalova Atatürk Köşkü dışında hepsinin 19. yy'da yapılmış olmaları ve günümüze özgün eşya ve döşeme öğeleriyle ulaşabilmiş bulunmalarıdır. Grubun en eskisi olan Aynalıkavak Kasrı ise XVIII. yy başlarından kalma bir yapıdır ve Osmanlı sivil mimarlığından ilginç izler taşımaktadır. Buna karşılık Yalova Köşkü Cumhuriyet döneminde yapılmıştır ve bir Atatürk Müzesi niteliğindedir.

Birer müze-saray olarak ziyarete açık tutulan bu saray, köşk ve kasırların çevresinde örgütlenmiş çeşitli kültür ve tanıtım hizmetleri, çocuklara yönelik etkinlikler ve dinlenme-rekreasyon alanları bulunmaktadır.

SAAT KULESİ- BUGÜN SARAYI
SİMGELEYEN BU YAPI ASLINDA,
SARAYDAN 25 YIL SONRA YAPILMIŞTIR

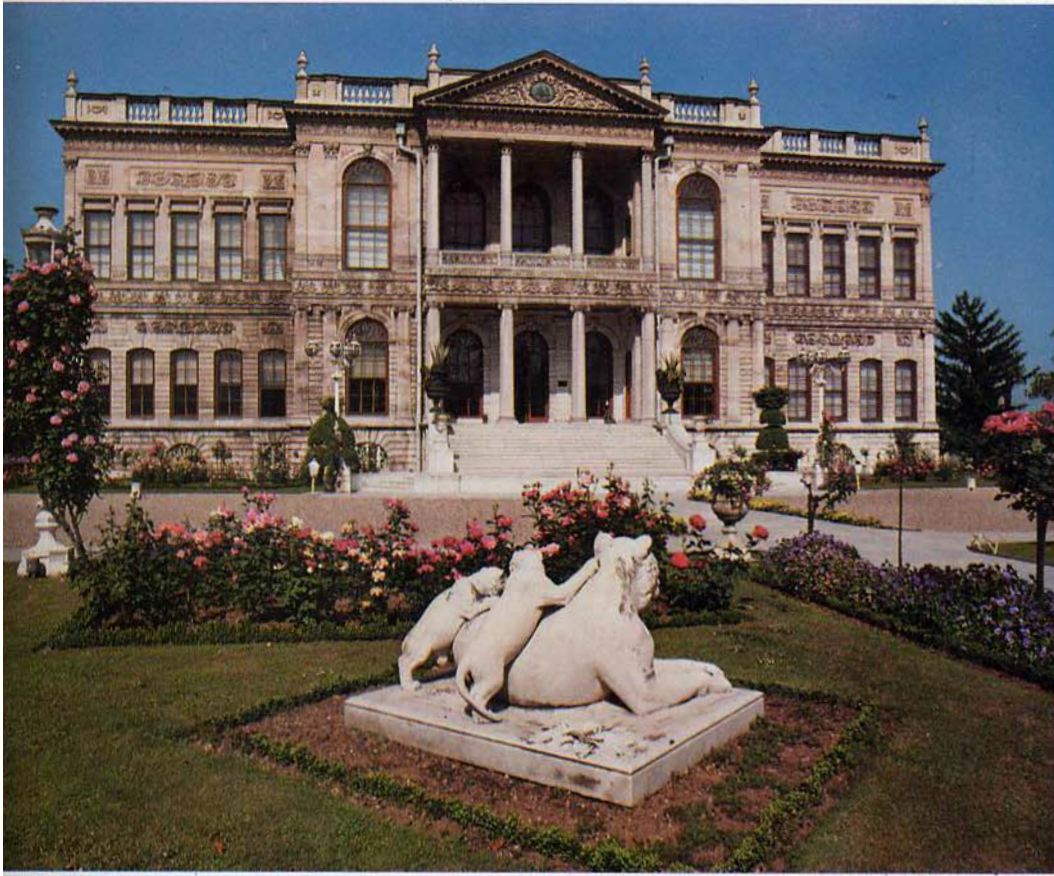
HAZİNE KAPI- SARAYIN DIŞA DÖNÜK YÜZÜNDE, DEVLETİN GÖRKEMİNİ
VURGULAYAN KAPILARDAN BİRİ. MOTİFLİ DEMİRDÖKÜM KAPI
KANATLARININ HER BİRİ YAKLAŞIK 3 TON AĞIRLIKTADIR. KAPININ
ÜSTÜNDEKİ TUĞRANIN ALTINDA 1853 TARİHİ BULUNMAKTADIR.

HAN TÜMERTEKİN

DOLMABAHÇE SARAYI
DOLMABAHÇE SARAYI
DOLMABAHÇE SARAYI
DOLMABAHÇE SARAYI

Dolmabahçe Sarayı'nın bulunduğu alan, bundan dört yüzyıl öncesine kadar Boğaziçi'nin büyük bir koyuydu. Osmanlı Kaptan Paşa'ların gemilerini demirledikleri, geleneksel denizcilik törenlerinin yapıldığı bu koy zamanla bataklık haline gelmiş, 17. yüzyıldan başlayarak doldurulmuş, padişahların dinlenme ve eğlenceleri için düzenlenen bir "hasbahçe"ye dönüştürülmüştü. Bu bahçede, çeşitli dönemlerde yapılan köşkler ve kasırlar topluluğu, uzun süre Beşiktaş Sahil Sarayı adıyla anıldı.

Beşiktaş Sahil Sarayı, I. Abdülmecit döneminde (1839-1861), kullanışsız olduğu gerekçesiyle ve 1843 yılından başlayarak, bölüm bölüm yıktırıldı. Aynı yıllarda, Dolmabahçe Sarayı'nın 15.000 m² lik bir alanı kaplayan temelleri, meşe kazıklar ve ağaç hasırlar üstünde yükselmeye başladı.

MABEYN-İ HÜMAYÛN GİRİŞ CEPHESİ

SALTANAT KAPININ HAS BAHÇEDEN GÖRÜNÜŞÜ- PADİŞAHIN SARAYA GİRİŞ ÇIKIŞLARDA KULLANDIĞI BU KAPININ TUĞRASI 1854 TARİHİNİ TAŞIMAKTADIR.

Yapımı, çevre duvarları ile birlikte 1856 yılında bitirilen saray 110.000 m²'yi aşan bir alan üstüne kurulmuş ve ana binası dışında on altı ayrı bölümden oluşmuştur. Bunlar saray ahırlarından değirmenlere, eczanelerden mutfaklara, kuşluklara, camhane, dökümhane, tatlıhane gibi işliklere uzanan bir dizi içinde, çeşitli amaçlara ayrılmış yapılardır.

Saray ana binası Mabeyn-i Hümayûn (Selâmlık), Muayede Salonu (Tören Salonu) ve Harem-i Hümayûn adlarını taşıyan üç ana bölümden oluşur. Saray'ın Veliâht Dairesi de ana binayı bütünlemektedir. Yapımcıları Karabet Balyan ve yardımcısı Nikoğos Balyan kalfalardır. Tüm yapı, bodrumla birlikte üç kat üstünde kurulmuştur. Biçimde, ayrıntılarda ve süslemelerde gözlenen belirgin Batı etkilerine karşılık bu saray, kuruluş ve mekan ilişkileri açısından geleneksel Türk Evi plan tipinin çok büyük boyutlarda uygulandığı bir yapı bütünüdür.

İNTİZAR ODASI- ELÇİLERİN HUZURA ÇIKMADAN ÖNCE BEKLETİLDİKLERİ ODA; KRİSTAL ŞÖMİNELERİYLE ÜNLÜDÜR.

DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI

SÜFERA SALONU'NUN MİNE İŞLEMELİ MAUN KAPILARI

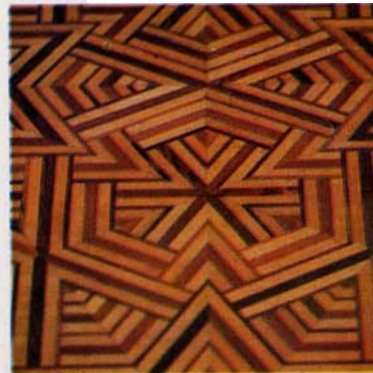

Dolmabahçe Sarayı'nda, Topkapı Sarayı'nın tersine, Harem artık saraydan ayrı tutulmuş bir yapı ya da yapılar topluluğu değildir; aynı çatı altında, aynı yapı bütünlüğü içinde yerleştirilmiş bir özel yaşama birimidir. Bunun yanı sıra padişahların özel yaşamlarında ve İmparatorluk ailesinin yapısında gözlenen değişiklikler Harem'e de yansımış ve Dolmabahçe Sarayı Harem Dairesi, gerek mekân, gerekse biçim ve süsleme özellikleriyle, geleneksel Osmanlı Sarayı "harem"inden çok değişik bir yapıya ulaşmıştır.

SÜFERA SALONU'NDA YILDIZ VAZOSU (2.12 m yüksekliğindedir)

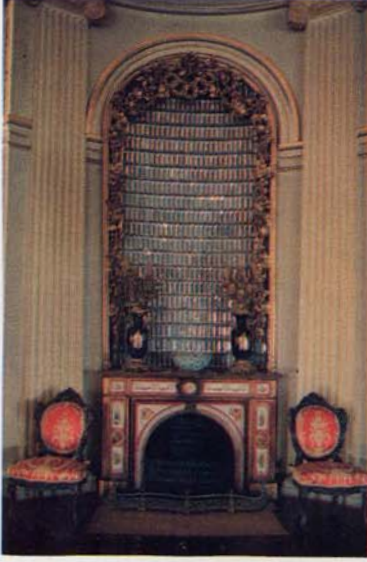

ZÜLVEÇHEYN'DE PARKE DÖŞEMEDEN AYRINTI

KRİSTAL ALINLIKLIL ŞÖMİNE; MEDHAL
VE SÜFERA SALONLARINDA
ÖRNEKİ FİRİ VARDIR

KRİSTAL MERDİVEN-MABEYN-İ HÜMAYÜN'UN İÇ BAĞLANTISINI SAĞLAYAN KRİSTAL
KORKULUKLU MERDİVEN SARAYIN EN GÖSTERİŞLİ BÖLÜMLERİNDEN BİRİDİR.

KRİSTAL MERDİVENDEN AYRINTI

DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI

15

SARAYIN SALONLARININ
AYDINLATILMASINDA KULLANILAN
AYAKLI KRISTAL SAMDAMLARDAN BİR
ÖRNEK

DOLAP KAPAĞINDA ALTIN YALDIZ
KAPLI METAL SÜSLEME

Görkemli ve çarpıcı bir bütün olarak tasarlanan sarayın beden duvarları taştan, iç duvarları tuğladan, döşemeleri ahşaptan yapılmıştır. 45.000 m²lik kullanılır döşeme alanı, 285 odası, 46 salonu vardır. Döşemelerin ince işçilikli parkeleri üstünde, önce Saray Dokumahanesi'nde, sonra da Hereke'de dokunmuş 4454 m² halı serilidir.

Günümüzde orijinal yerleşme düzeni ve herbiri birer sanat eseri değerindeki eşyalarıyla korunan sarayın duvarlarını 600'e yakın tablo süslemektedir. Bu tablolar arasında, Boulanger, Fromentin, Gérôme, Zonaro, Ayvazovski gibi ünlü Avrupalı ressamın yanı sıra Osman Hamdi Bey, Şeker Ahmet Paşa, Avni Lifij gibi yerli ustaların, Türk Primitifleri'nin ve bir dizi adsız saray ressamının değerli eserleri bulunmaktadır.

HÜNKÂR HAMAMI- DUVARLARI MISIR'DAN GELME ALBATR TÜRÜ BİR
TAŞLA KAPLIDIR.

DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI
DOLMABAHCÉ SARAYI

HALİFE MERDİVENİ'NİN ÇAPRAZ
TONOZ TAVANINDAN AYRINTI (SOLDA)

17

MUAYEDE SALONU PANDANTİF
SÜSLEMESİ (ALTTA)

MUAYEDE SALONU GENEL
GÖRÜNÜM (EN ALTTA)

ATATÜRK'ÜN ÇALIŞMA ODASI

VALİDE SULTAN KABUL ODASI'NDA İŞLEMELİ CAM PARAVAN ▷

HAREM HAMAMI'NDA, ÇİNİLERLE KAPLI ŞAMDANLI MASA, DUVAR ÇİNİLERİ VE ÇEŞME TAŞI

DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI

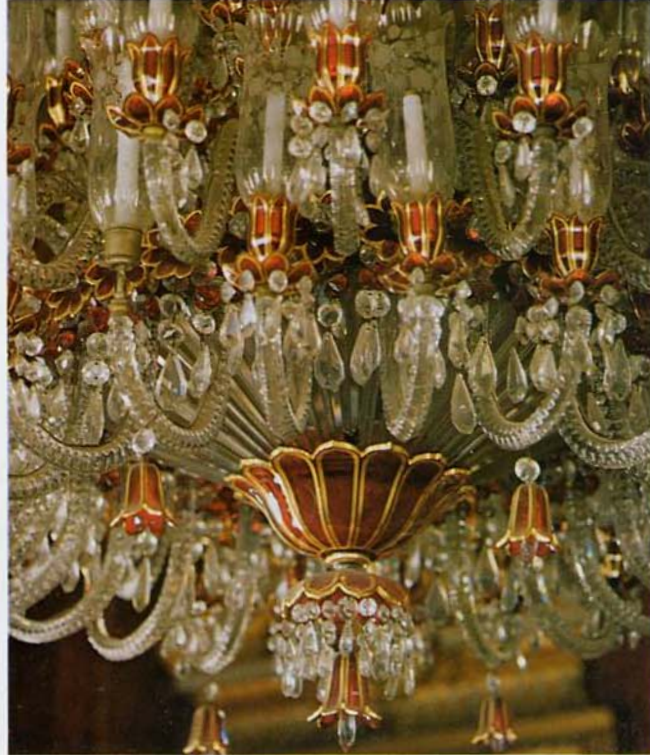

ALÇI KABARTMA VE ALTIN YILDIZ
KABARTMA KORNIŞ

TÜL PERDE

VALİDE SULTAN KABUL ODASI'NDA AVİZE

DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI

VALİDE SULTAN YATAK ODASI- KARYOLA VE DOLAP ALTIN VARAK KAPLAMADIR

KADIN EFENDİ YATAK ODASI'NDA
KUMAŞ KAPLAMALI TUVALET MASASI

Bugün büyük bir müze-saray ve kültür merkezi olarak hizmet veren Dolmabahçe Sarayı'nın bütün birimleri ziyarete açılmış durumdadır. Saray'ın hemen girişinde bulunan eski Mefruşat Dairesi'nde bir Kültür-Bilim-Tanıtım Merkezi yer almakta ve Milli Saraylar'ın çeşitli birimlerinde sürdürülen bilimsel çalışmalarla tanıtım etkinlikleri bu merkezden yönlendirilmektedir. Merkez'in saraylarla ilgili konularda, sürekli olarak gösteriler sunan bir Gösteri Salonu, sergi alanları, toplantı salonları ve kafeteryası vardır. Saray'ın değerli eşyalarının zaman içinde değiştirilerek sergilendiği iki "Değerli Eşyalar Sergi Salonu", çeşitli konularda sergilerin açıldığı Hareket Köşkleri ve genellikle Milli Saraylar tablo koleksiyonunun bölüm bölüm ve uzun süreli sergiler halinde izleyicilere sunulduğu Sanat Galerisi, Dolmabahçe Sarayı'nın başlıca süreli sergileme birimlerini oluşturmaktadır.

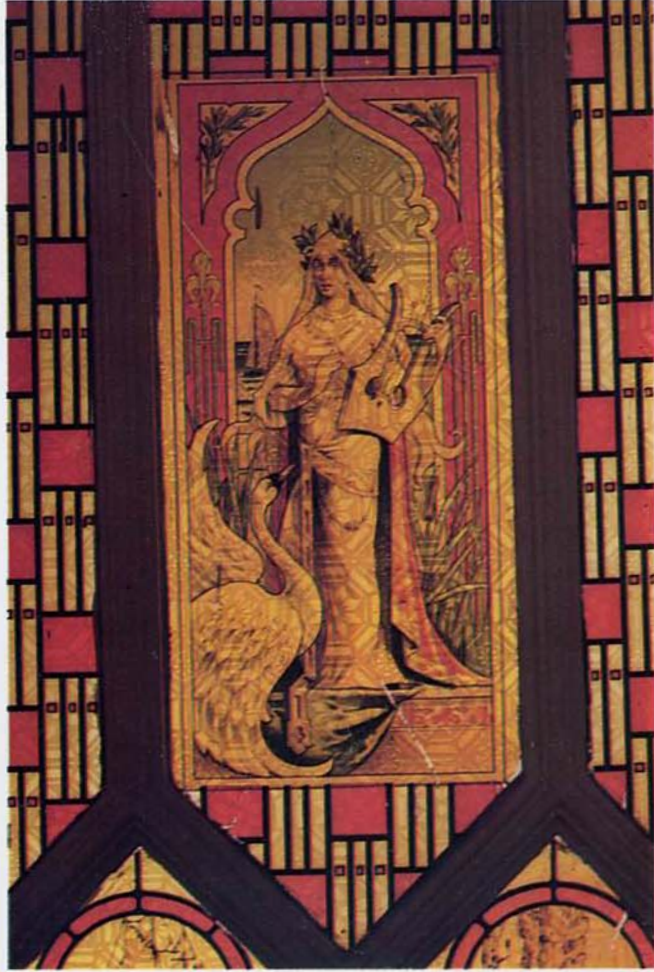
Yeni düzenlemelerle Dolmabahçe Sarayı, "müze içinde müze" birimlerine ve ulusal/uluslararası sanat ve kültür etkinliklerine uygun mekânlara kavuşmuştur.

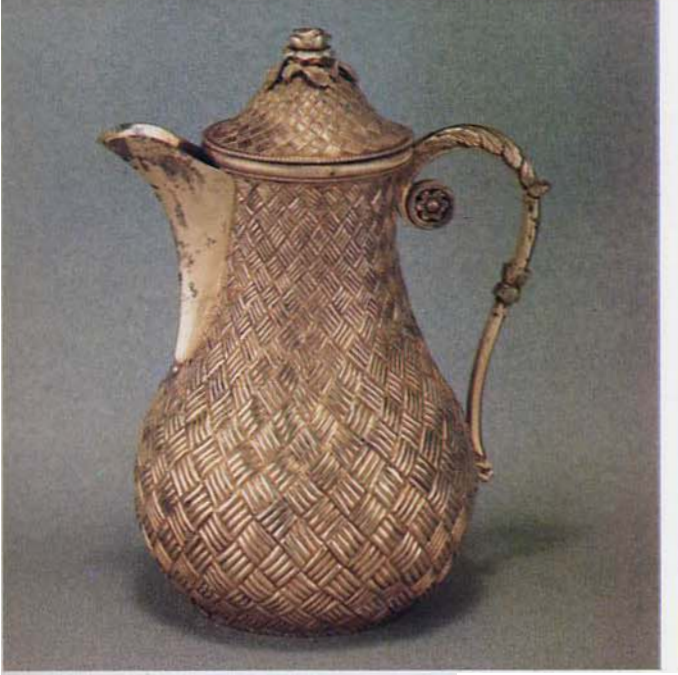
İKİNCİ (HAREM) HAREKET KÖŞKÜ -
GÜNÜMÜZDE ÇEŞİTLİ SANAT
KONULARINDA SERGİLERİN AÇILDIĞI
HAREKET KÖŞK'LERİNDEN İKİNCİSİNİN
DIŞTAN GÖRÜNÜŞÜ (SAĞDA) VE BU
KÖŞKTEKİ ISITMA-AYDINLATMA
ARAÇLARI SERGİSİNİN YER ALDIĞI BİR
SALON (ÜSTTE)

BİRİNCİ (SELÂMLIK) HAREKET KÖŞKÜN'DE CAM SÜSLEMESİ.

DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI

KAHVE GÜĞÜMÜ, GÜMÜŞ ÜZERİNE ALTIN KAPLAMA

ALTIN ÇAYDANLIK VE SÜTLÜK, KAZIMA TEKNİĞİ İLE BEZENMİŞ

FAHRETTİN YILDIZ

DOLMABAĞÇE SARAYI'NDA GERÇEKLEŞTİRİLEN YENİ DÜZENLEMELERLE BUGÜN KÜLTÜR-BİLİM-TANITIM MERKEZİ OLARAK KULLANILMAKTA OLAN SARAYIN MEFRUŞAT DAİRESİ AVLUSU ZİYARETÇİLERİN DİNLENDİĞİ BİR MEKÂN HALİNE GELMİŞTİR (ÜSTTE). BÜ AVLUYA BAKAN KAFETERYA (SAĞDA)

FAHRETTİN YILDIZ

KUŞLUK

Osmanlı saray kuşluklarından bugüne ulaşabilmiş en büyük örnek olan Dolmabahçe Sarayı Kuşluk'u, Saray'ın Sanat Galerisi'yle birlikte gezilebilen ayrı ve ilginç bir bölümüdür. İçinde binlerce kuşun beslendiği kafes ve tüneklerden, bir kuş hastanesinden ve Kuşluk Köşkü'yle Kuşluk Bahçesi'nden oluşan bu özgün birim, "kuş" konusunda araştırma, inceleme ve yayına yönelik bir merkez ve bir dinlenme mekânı olarak saray bütünü içinde yer almaktadır.

DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI
DOLMABAĞÇE SARAYI

KUŞLUK = TAVUSLARIN DOLAŞTIĞI, İÇİNDE KUĞULARIN YÜZDÜĞÜ HAVUZUYLA KUŞLUK BAHÇESİ, KUŞLUK KÖŞKÜ VE KUŞ HASTANESİNDEN OLUŞAN, "KUŞ" KONUSUNDA ARAŞTIRMA, İNCELEME VE YAYINA YÖNELİK BİR MERKEZ VE BİR DİNLENME MEKÂNI OLARAK DOLMABAĞÇE SARAYI BÖLÜMÜ İÇİNDE YER ALAN ÖZGÜN BİR BİRİMDİR.

SELÂMLIK GİRİŞ CEPHESİ - ÇOKGEN BİÇİMLERLE KURULMUŞ MERDİVENLERİ, ASLAN HEYKELLERİ VE GÖRKEMLİ MİMARISIYLA ETKİLEYİCİ BİR CEPHE DİR.

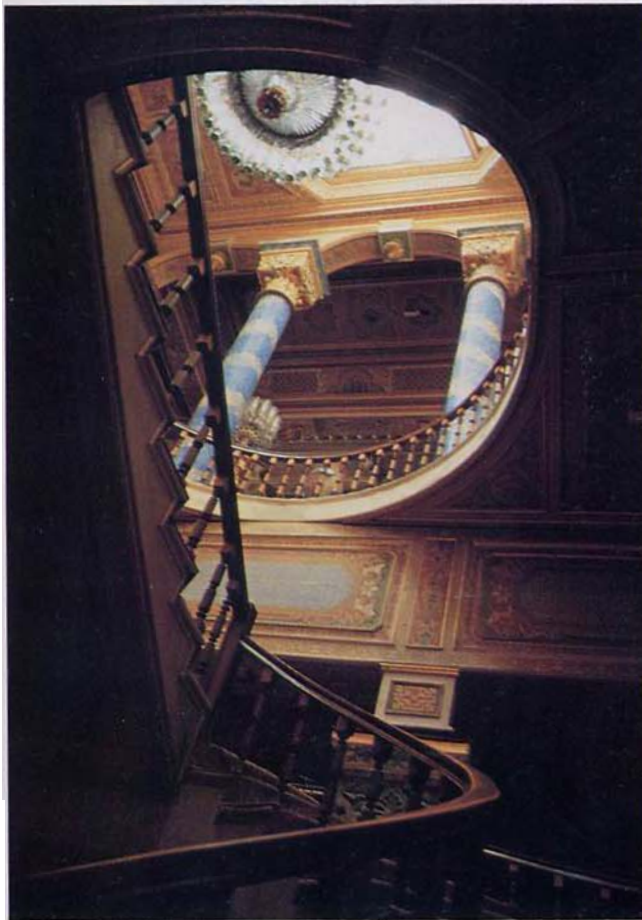
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI

Büyük Konstantinus'un diktirdiği bir haçtan dolayı önceleri İstavroz Bahçeleri adıyla anılan Beylerbeyi Set Bahçeleri'nin güzelliği bu bölgede Bizanslılar döneminden başlayarak görkemli binaların yapılmasına neden olmuştur. Bölge adını III. Sultan Murat döneminde (1574-1595) Rumeli Beylerbeyi olan Mehmet Paşa'nın buradaki yalısından almaktadır. Çeşitli dönemlerin yapılarından sonra II. Mahmut döneminde yapılan ahşap sarayın yanmasıyla Sultan Abdülaziz, 1861-1865 yılları arasında bugünkü sarayı yaptırmıştır. Mimarı Serkis Balyan'dır ve yapımında beş bin işçi çalıştığı bilinmektedir.

GİRİŞ SALONU MERDİVENLERİ

27

MAVİ SALON'A ÇIKAN MERDİVEN

CEPHE TAŞ SÜSLEMELERİNDEN AYRINTI

ZEHRA UÇAR

SET BAHÇELERİNDE ASLAN
HEYKELİNDEN AYRINTI

ABDÜLHAMİT'İN ÇALIŞMA ODASI OLARAK KULLANDIĞI ODA.

HAVUZLU SALON'DAN BİR GÖRÜNÜM

DUVAR SÜSLEMELERİYLE ÜNLÜ KÖŞE ODASINDAN MAVİ SALON'A BAKIŞ ▷

Yazlık saray olması nedeniyle sürekli oturulmayan Beylerbeyi Sarayı genellikle yaz aylarında, özellikle de yabancı devlet başkanlarının ağırlandığında kullanılmıştır. Sırp Prensi, Karadağ Kralı, İran Şahı, Fransız İmparatoriçesi Eugénie bunlardan bazılarıdır. Sultan II. Abdülhamit de ömrünün son altı yılını geçirdiği bu sarayda ölmüştür (1918).

BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI

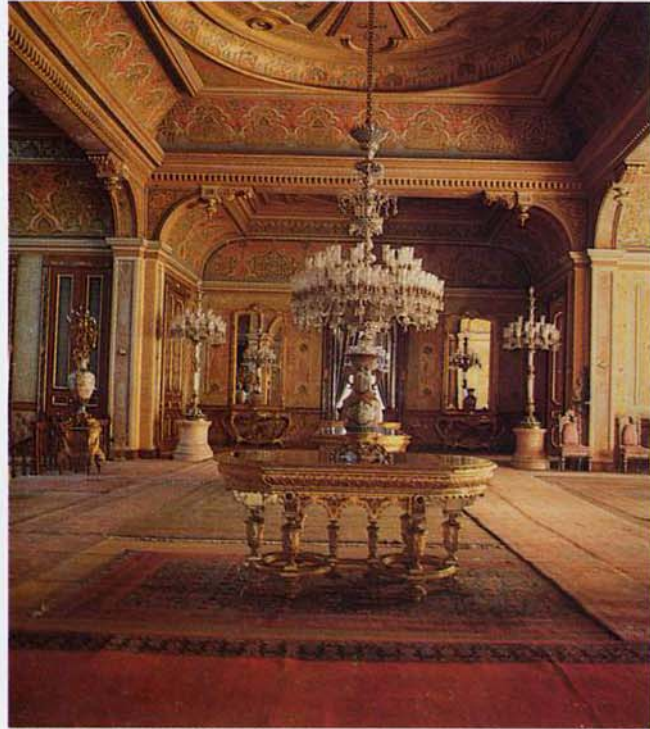
KABUL ODASI'NDAKİ PORSELEN
VAZONUN KUŞ BİÇİMİNDE TUTAMAGI

Çeşitli Batı üsluplarının Doğu üsluplarıyla kaynaştırıldığı saray, iç mimari kullanım özellikleri bakımından Türk Evi planına benzerlikler gösterir. Harem ve Selâmlık olarak iki ana bölümden oluşan Saray'da Selâmlık donatım ve dekorasyon bakımından Harem'den daha zengindir. Bodrum katı mutfak ve depo olarak kullanılan üç katlı Saray'da üç giriş, altı salon, yirmi altı oda vardır. Rutubete ve sıcağa karşı taban döşemeleri, orijinalleri Mısır'dan getirtilen hasırlarla kaplanmıştır. Çoğunluğu Hereke yapımı Türk halıları, Bohemya kristal avizeleri, Fransız saatleri, Çin, Japon, Fransız ve Yıldız vazoları görülmeye değer sanat eserlerinin yalnızca bir bölümüdür.

Deniz kıyısında kurulmuş Harem ve Selâmlık Yalı Köşkleri, Set Bahçeleri'ndeki büyük havuzun çevresinde yer alan Sarı Köşk, bir av köşkü olarak yapılmış, havuzlu iç mekânıyla ünlü Mermer Köşk, saltanat atlarını barındırmak amacıyla inşa edilmiş ve döneminin en güzel örneklerinden biri olarak yaşayan Ahır Köşkü, Beylerbeyi Sarayı'nı bütünleyen önemli yapılarıdır. Bunlardan Sarı Köşk ve Mermer Köşk'ün II. Mahmut dönemi yapıları olduğu sanılmaktadır.

Bir müze-saray olarak bütün köşkleri ve Set Bahçeleri'yle gezilebilen Beylerbeyi Sarayı'nda Sarı Köşk bugün bir "Kültür Merkezi" olarak hizmet vermekte ve Dolmabahçe Sarayı Kültür-Bilim-Tanıtım Merkezi'nde üretilen çeşitli kültür etkinlikleri kentin Anadolu yakasına bu merkez aracılığıyla yayılmaktadır.

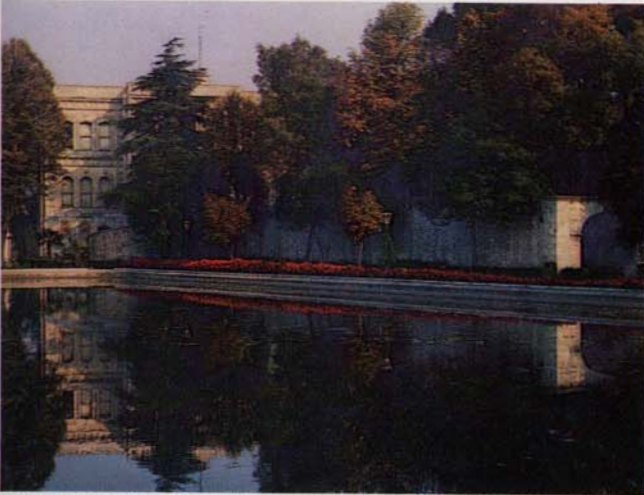
SELÂMLIK ÜST KAT SALONLARINDAN BİR GÖRÜNTÜ

BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI

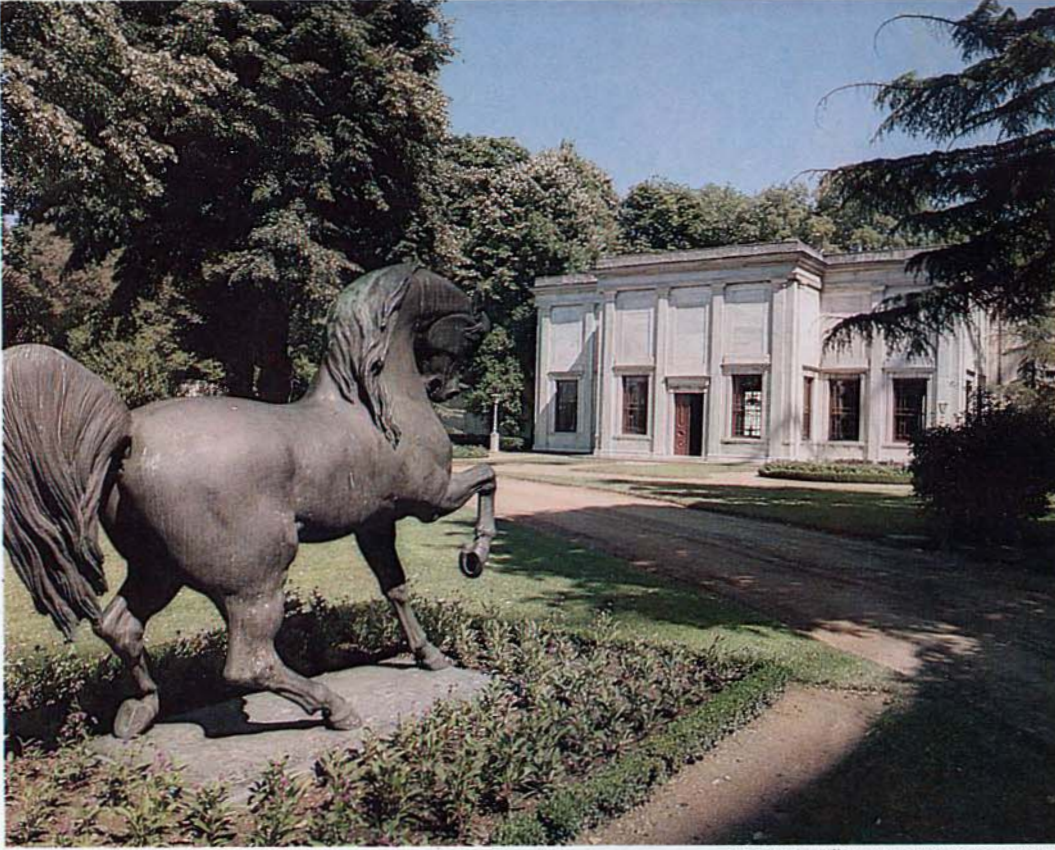
HAREM YALI KÖŞKÜ

SET BAHÇELERİNDEKİ BÜYÜK HAVUZ VE SARI KÖŞK

SELÂMLIK YALI KÖŞKÜ GİRİŞ SAÇAĞI

MERMER KÖŞK VE BRONZ AT HEYKELİ

MERMER KÖŞK - HAVUZLU, ŞADIRVANLI GİRİŞ SALONU ▷

AHIR KÖŞKÜ - SARAY AHIRLARINDAN BUGÜNE ULAŞABİLMİŞ EN İLGİNÇ ÖRNEK

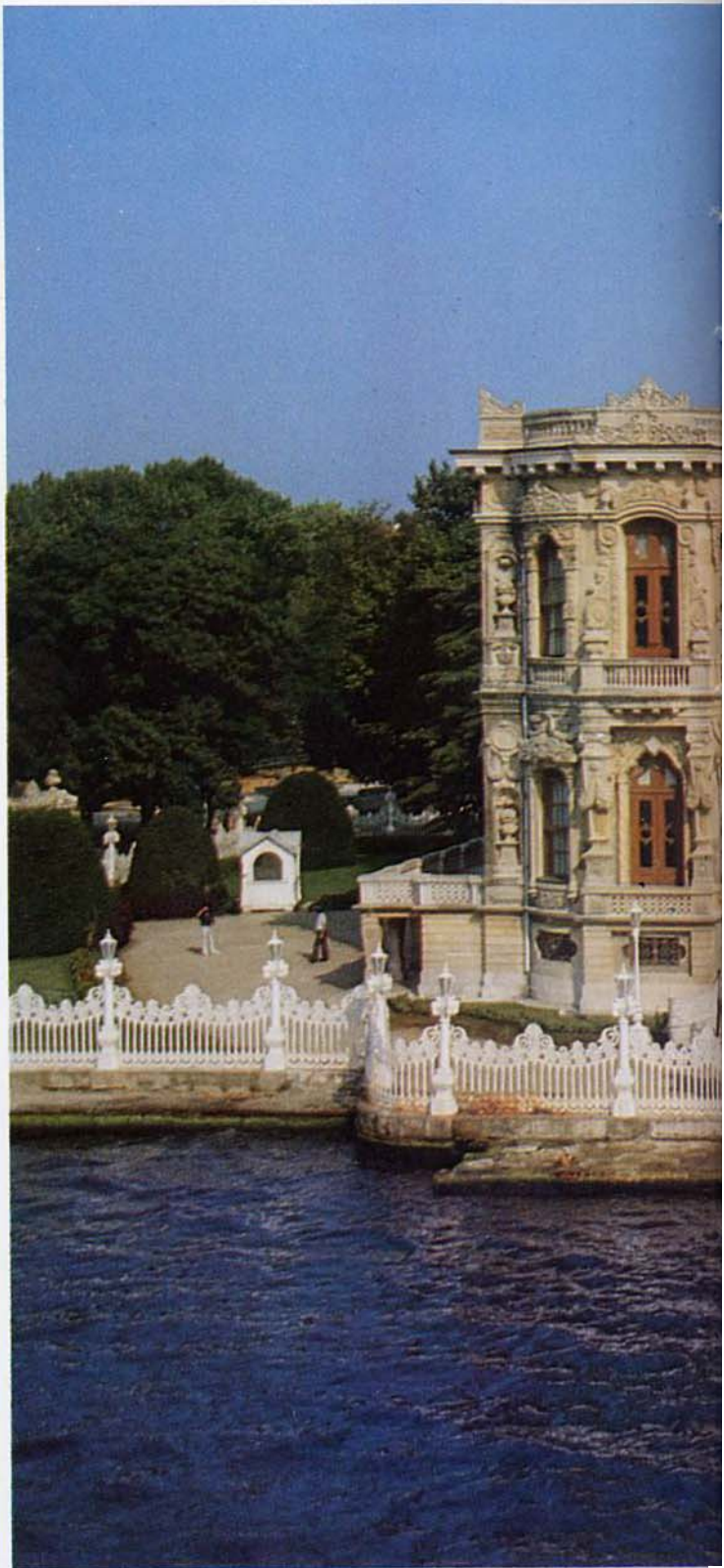

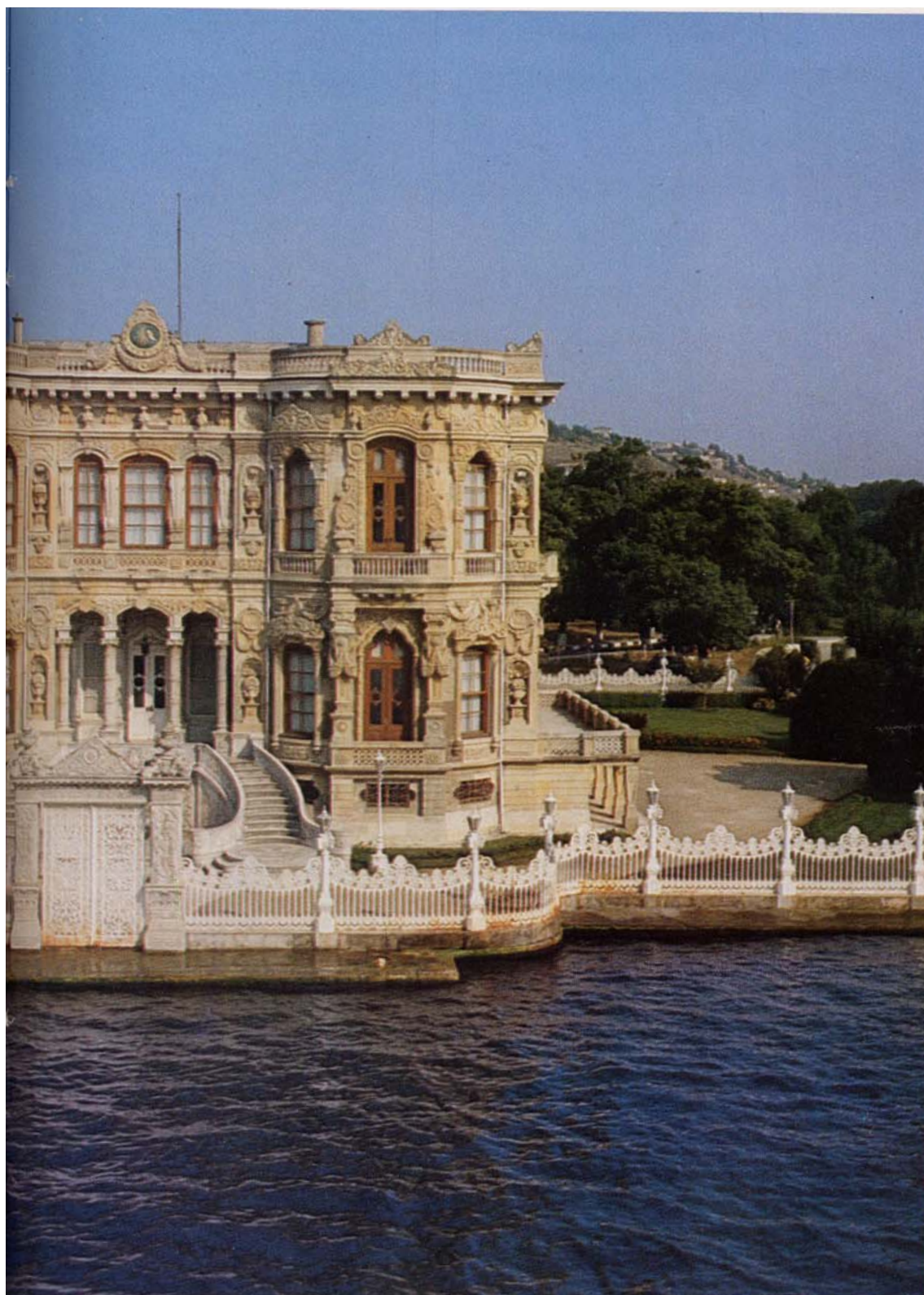
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI
BEYLERBEYİ SARAYI

KÜÇÜKSU KASRI'NIN DENİZDEN GÖRÜNÜMÜ - KASRIN EN GÖRKEMLİ VE HAREKETLİ CEPHESİDİR.

DENİZ CEPHESİNDEKİ ŞADIRVANLI HAVUZ VE MERDİVEN DÖNEMİN EN GÜZEL TAŞ SÜSLEME ÖRNEKLERİNİ SERGİLER.

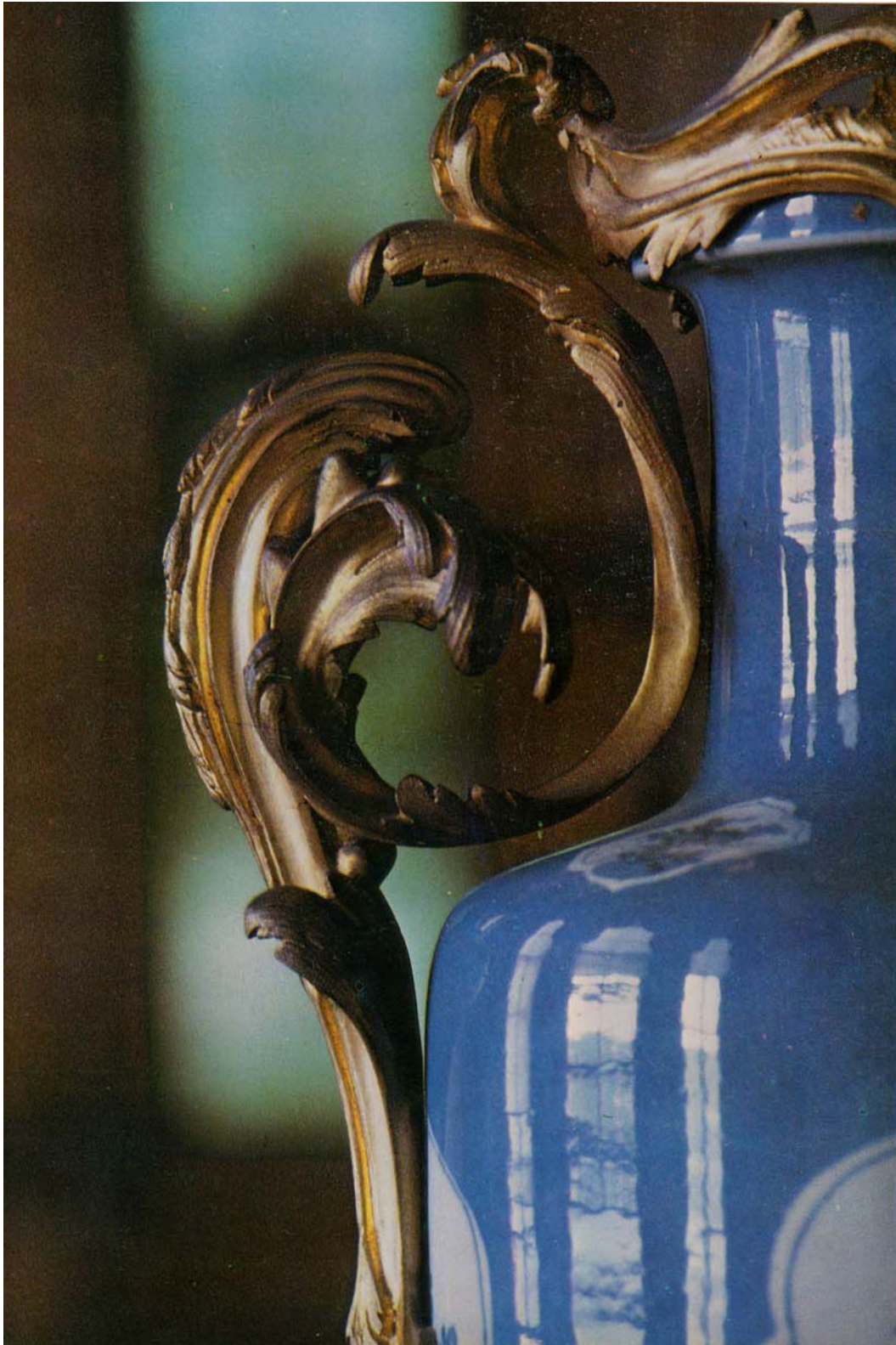
ŞADIRVANDAN AYRINTI ►

17. yüzyıldan başlayarak çeşitli kaynaklarda "Bağçe-i Göksu" adıyla anılan hasbahçenin (bugün Küçükşu Çayırı'nın bulunduğu alan) eşsiz doğal güzellikleriyle ilk olarak Sultan IV. Murat'ın (1623-1640) ilgisini çektiği ve 18. yüzyıl başlarında bu çevrede ilk yapılaşmaların görüldüğü bilinmektedir. Sultan I. Mahmut (1730-1754) bu hasbahçenin deniz kıyısına iki katlı ve ahşap bir saray yaptırmış, bu yapı III. Selim (1789-1807) dönemlerinde onararak kullanılmış, Sultan Abdülmecit dönemindeyse (1839-1861) padişahın emriyle yıktırılmış ve yerine bugünkü kargir yapı inşa edilmiştir.

1857 yılında hizmete giren yeni Küçükşu Kasrı'nın mimarı Nikoğos Balyan Kalfa'dır. Bodrumu ile birlikte üç katlı olan yapının bodrum katı mutfak, kiler ve hizmetçi odalarına ayrılmış, öbür katlarda bir orta mekâna açılan dört oda biçiminde düzenlenmiştir. Dinlenme ve av için kullanılan, bir "biniş kasrı" niteliğindeki bu yapı Sultan Abdülaziz döneminde (1861-1876) elden geçirilmiş, zaman zaman çeşitli onarımlar görerek günümüze kadar ulaşmış, ancak bu arada eski saraydan kalan ve çeşitli işlevlerdeki eklentilerini kaybetmiştir.

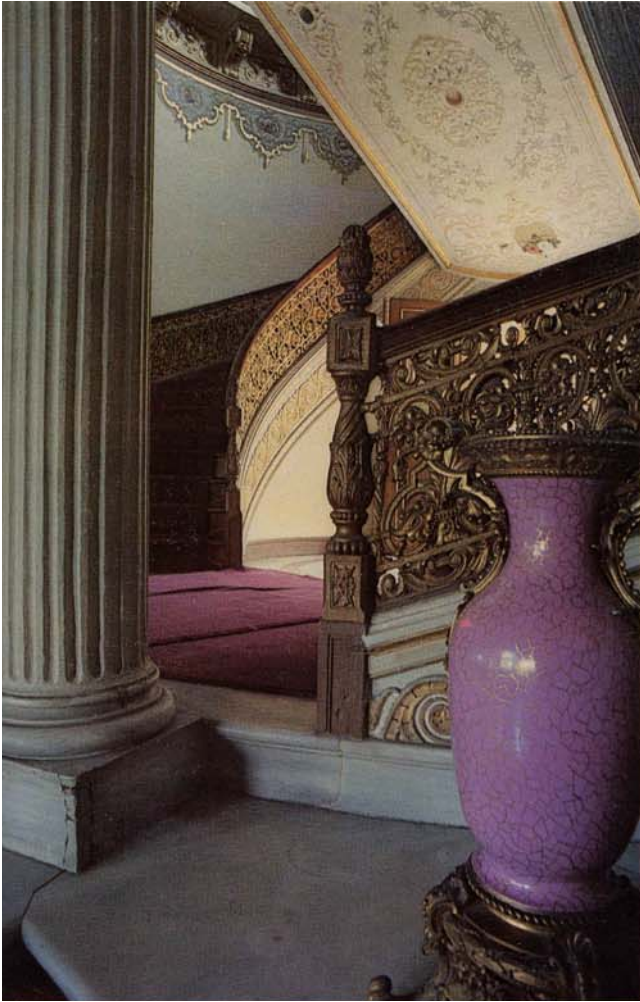
KÜÇÜKSU KASRI
KÜÇÜKSU KASRI
KÜÇÜKSU KASRI
KÜÇÜKSU KASRI

UĞRALI VE ALTIN YALDIZ KAPLI AYNA ÜSTÜ SÜSLEMESİ

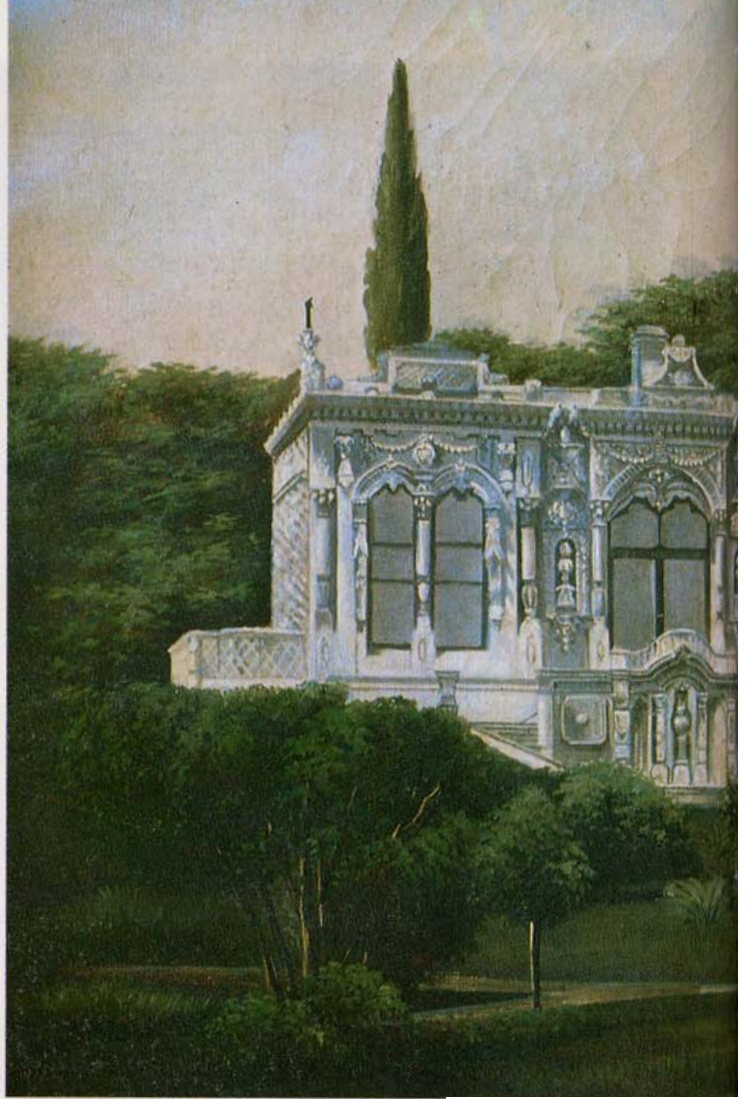

MERDİVEN VE MERDİVENDEN AYRINTI

İHLAMUR BAHÇESİNDEN MERASİM
KÖŞKÜ'NE BAKIŞ

RESSAM GÖZÜYLE MERASİM KÖŞKÜ
(19. YÜZYIL İKİNCİ YARISI 62x91,5 cm
RESİM-HEYKEL MÜZESİ, İSTANBUL
ENVANTER NO. 422)

İHLAMUR KASRI
İHLAMUR KASRI
İHLAMUR KASRI
İHLAMUR KASRI
İHLAMUR KASRI

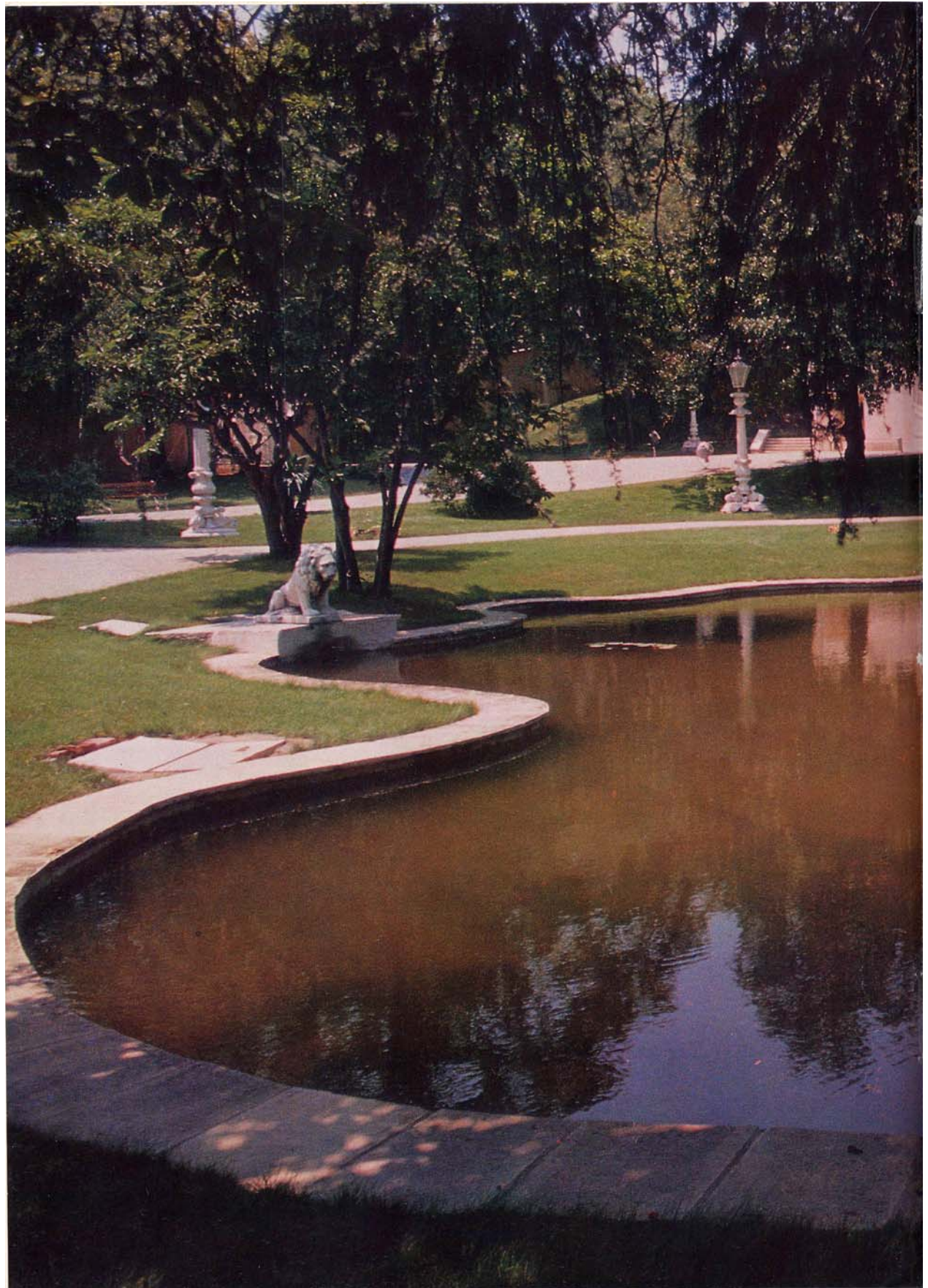

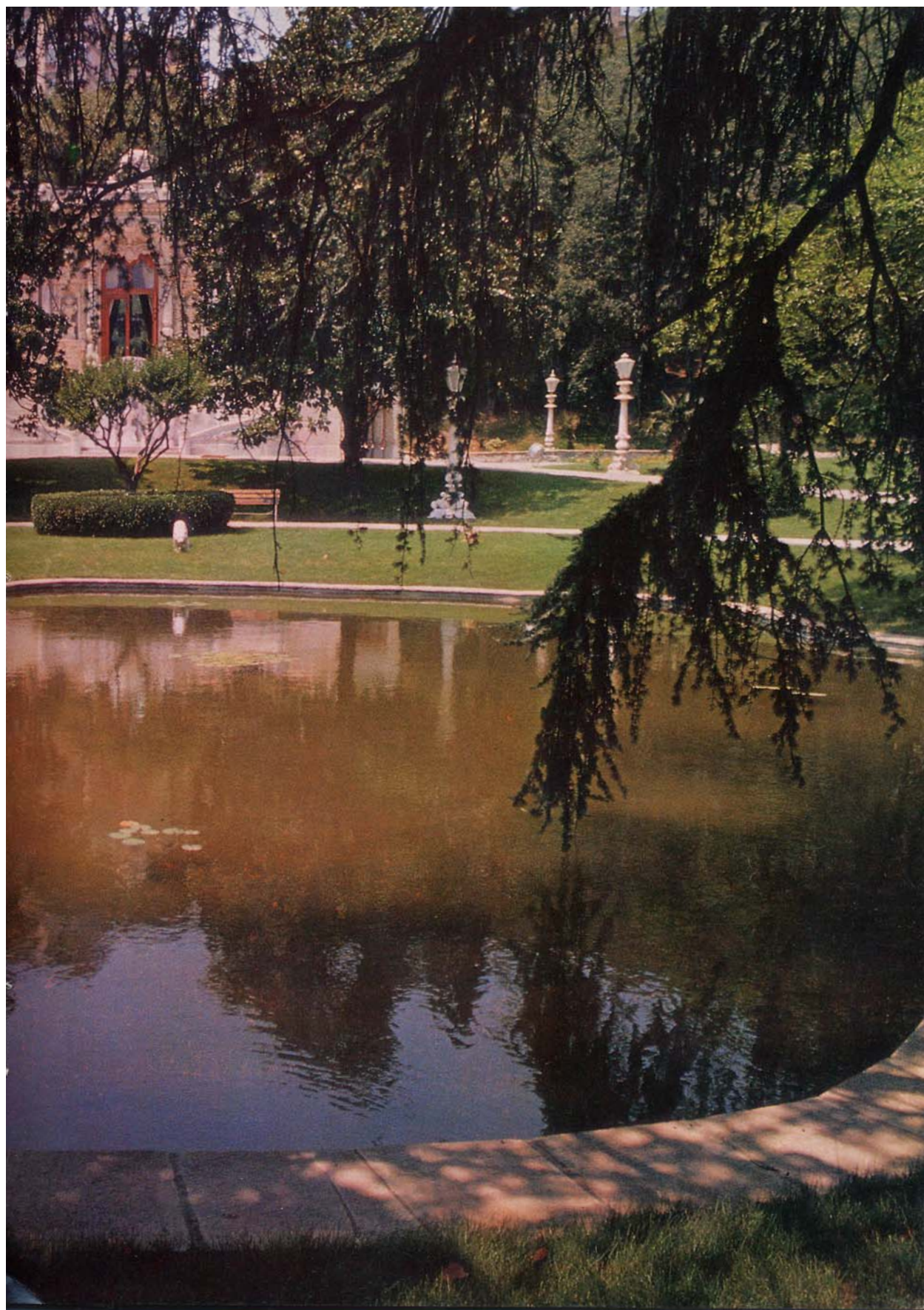
43

HAVUZ VE ASLAN HEYKELİ - FİSKİYE

MERASIM KÖŞKÜ

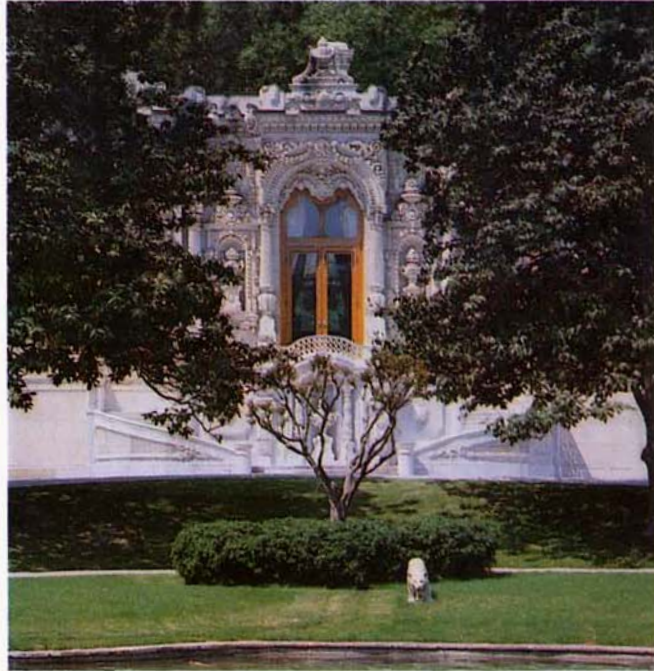
MERASİM KÖŞKÜ CEPHESİNDE TAŞ
TEPELİK

Bugün, çevresinin gürültü ve karmaşasından kendini yüksek duvarlarla koruyan Ihlamur Kasrı çok eskilerden bu yana Ihlamur Mesiresi adıyla anılan bir dinlenme alanının içinde kurulmuş iki yapıdan oluşur. Havuzlu Ihlamur Mahalli, Muhabbet Bahçesi ve Hacı Hüseyin Bağı adlı üç bölümden meydana gelen bu dinlenme alanının, Sultan III. Ahmet döneminde (1703-1730) bir "hasbahçe"ye dönüştürüldüğü, I. Abdülhamit (1774-1789) ve III. Selim (1789-1807) dönemlerindeki düzenlemelerden sonra, 19. yüzyılın ilk yarısında Sultan Abdülmecit'in de ilgisini çektiği bilinmektedir. Sultan burada bulunan sade bir bağ evine sık sık gelerek dinlenir, bazı konuklarını, bu arada ünlü Fransız şairi Lamartine'i burada kabul ederek görüşür. Daha sonra da bu sade ve küçük yapının yerine 1849-55 yılları arasında, bugünkü yapıları yaptırır. Yapılardan biri Merasim Köşkü (törenler için düşünülmüş ve kullanılmıştır) öbürüyse Maiyet Köşkü (sultanın maiyeti, kimi zaman da haremi için kullanılmıştır) adlarıyla anılmış, ikisine birden de Ihlamur Kasrı (ya da Kasırları) adı verilmiştir.

Merasim Köşkü, ön cephesindeki barok çizgiler taşıyan merdiveni, ilginç ve hareketli kabartmalarıyla çarpıcı bir mimari görünüme sahiptir. Osmanlı sanatında 19. yüzyılın beğenisini yansıtan motifler, kalem işi ve benzeri iç süslemelerde kullanılırken, bu bezemeler Avrupa'nın çeşitli üsluplarındaki mobilyaları ve diğer döşeme öğeleriyle de bütünleştirilmiştir.

MERASİM KÖŞKÜ GİRİŞİNDE TAŞ SÜSLEMELER ▶

MERASİM KÖŞKÜ GİRİŞ CEPHESİ

IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI

MERASİM KÖŞKÜ GİRİŞ SALONUNDAN BİR GÖRÜNÜM. IHLAMUR KASRI PORSELEN ŞÖMİNELERİYLE ÜNLÜDÜR.

IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI IHLAMUR KASRI

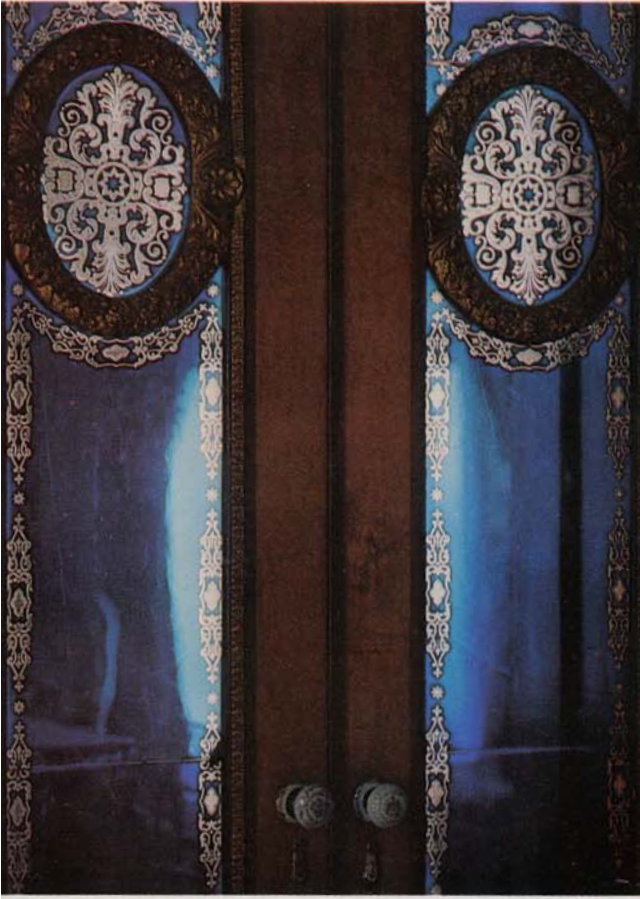
Maiyet Kasrı olarak tanınan, diğerine göre daha küçük boyutlardaki yapıya dış süsleme açısından daha yalın olmakla birlikte benzer anlayıştadır. Bu yapının iç süslemeleri de oldukça yalın biçimde ele alınmıştır.

Sultan Abdülmecit'in genç yaşta ölümünden sonra, Sultan Abdülaziz, ağabeyinin sevdiği bu yapılara ve çevreye fazla olmamakla birlikte ilgi gösterir, meraklı olduğu horoz ve koç döğüşleriyle, güreşlerin bazılarını bu bahçede yaptırır. Sonraları Sultan Reşat sık sık buraya gelip dinlenmiş, onun zamanında İstanbul'u ziyaret eden konuklardan Bulgar ve Sırp Kralları 1910'da burada ağırlanmıştır.

Bugün bir müze-saray olarak ziyarete açık tutulan Merasim Köşkü'nün yanısıra Maiyet Köşkü ve bahçe, çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlere, özellikle de çocukların sanatsal çalışmalarına yönelik bir rekreasyon alanı olarak, çevredeki yoğun yerleşme bölgelerine hizmet vermektedirler.

RENKLİ CAMLI, ALTIN YALDIZ İŞLEMELİ
KAPILAR (SOLDA)

MAİYET KÖŞKÜ (SOL ALTTA)

MERASİM KÖŞKÜ'NDE BİR VAZODAN
VE MOBİLYA SÜSLEMELERİNDEN
AYRINTI

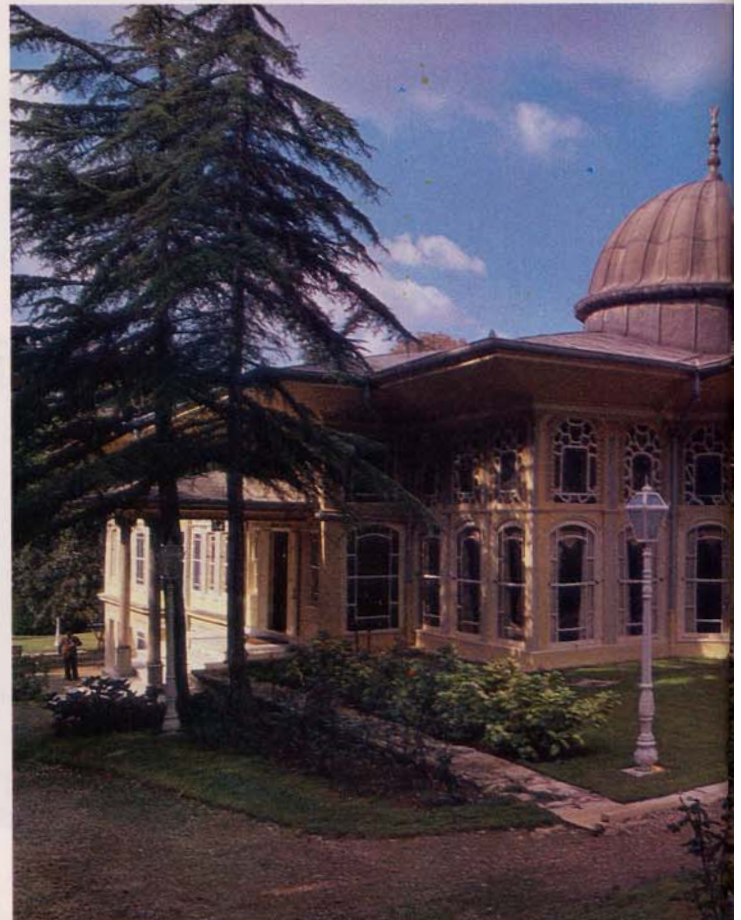

IHLAMUR KASRI
IHLAMUR KASRI IHLAMUR
IHLAMUR KASRI IHLAMUR
IHLAMUR KASRI IHLAMUR
IHLAMUR KASRI IHLAMUR

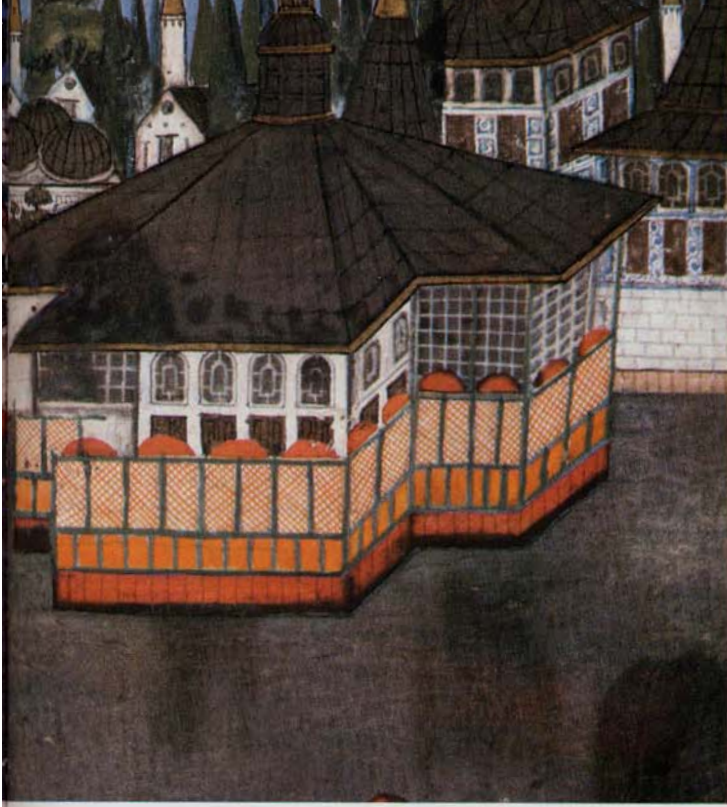

SEDEF KAKMA İŞLEMELERİNDEN AYRINTI

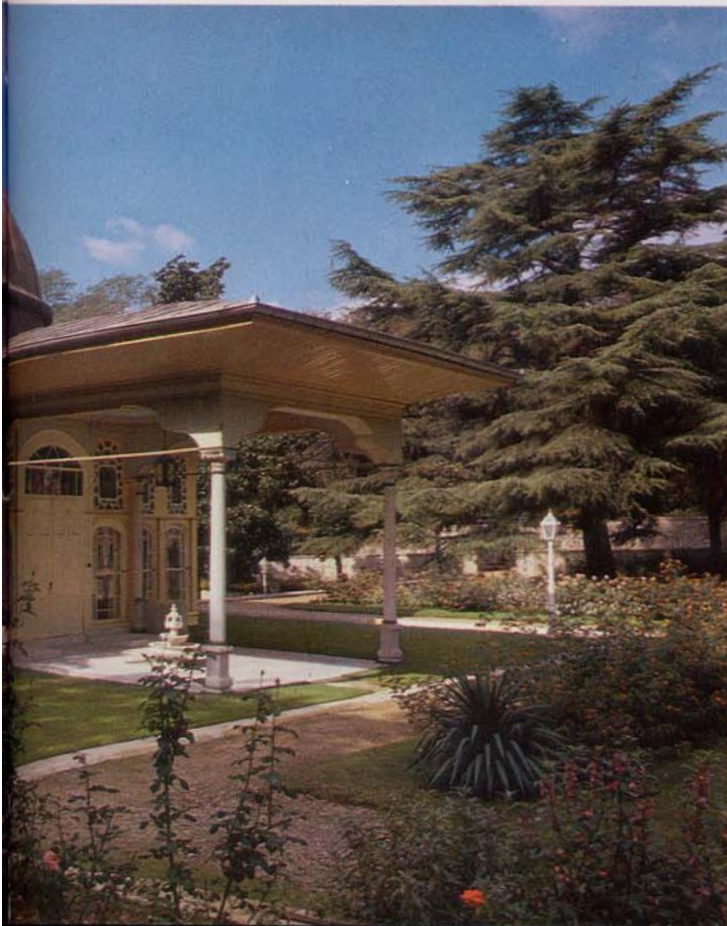
AYNALIKAVAK KASRI
 AYNALIKAVAK KASRI
 AYNALIKAVAK KASRI
 AYNALIKAVAK KASRI
 AYNALIKAVAK KASRI

53

SEDEF KAKMALI OTURMA
TAKIMINDAN SEHPA TABLASI

AYNALIKAVAK SARAYI
ÖNÜNDE III AHMET ŞEHZADELERİNİN
SÜNNET DÜĞÜNÜ GÖSTERİLERİ
LEVNİ'NİN MINYATÜRÜ
SÜRNAME-I VEHBİ SAYFA 77/A
(18. YÜZYIL YARISI 33.5x19 cm.
TOPKAPI SARAYI MÜZESİ
KÜTÜPHANESİ NO: A 3594)

KUBBELİ VE HAVUZLU GİRİŞ

KASRIN İKİ KATLI GÜNEY CEPHESİ

KRİSTAL, BRONZ KARIŞIMI AVİZE VE ALÇI PENCERE ➤

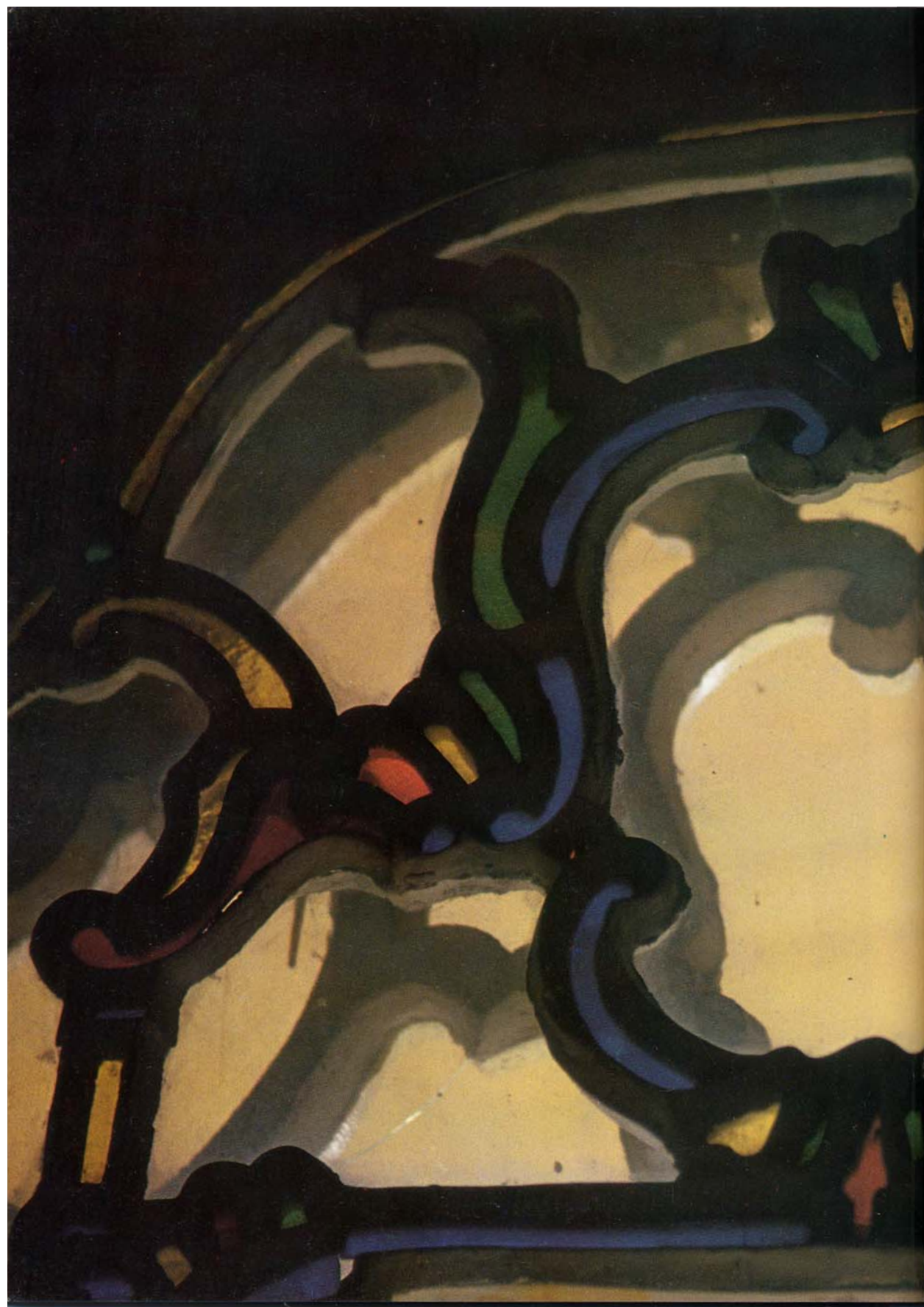
AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI

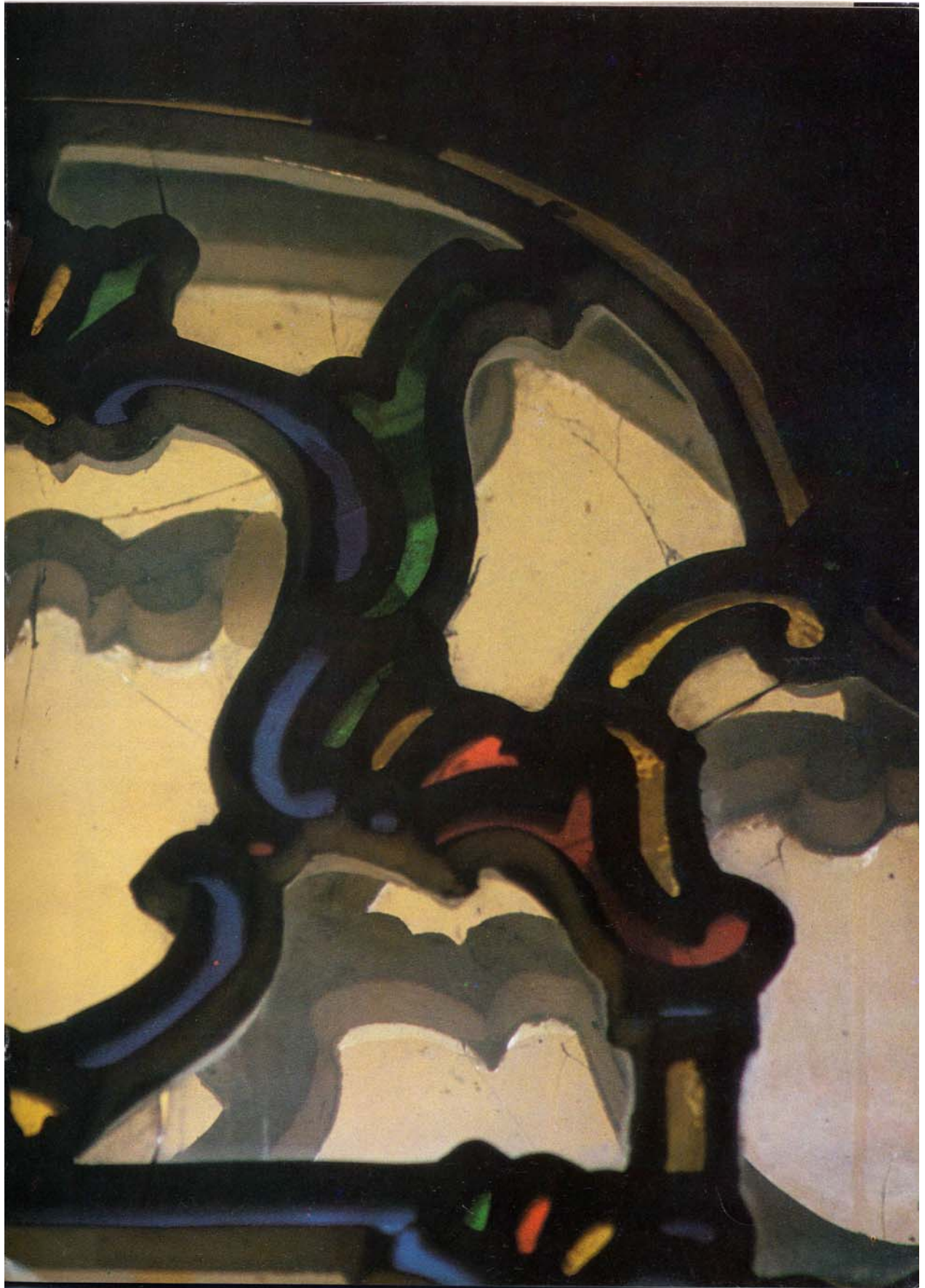
Üç yüz yıl boyunca Haliç kıyılarını süsleyen ve bugün Aynalıkavak Kasrı olarak bilinen yapı, Osmanlı İmparatorluğu döneminde "Aynalıkavak Sarayı" ya da "Tersane Sarayı" adıyla anılan yapılar grubundan günümüze ulaşabilen tek örnektir.

Ünlü gezgin Evliya Çelebi, Kasrı'nın bulunduğu alanın Bizans döneminde imparatorlara ait bir bağ olduğunu söyler. Haliç kıyılarından Okmeydanı ve Kasımpaşa sirtlarına doğru gelişen bu büyük bağ ve koru İstanbul'un fethinden sonra, Fatih Sultan Mehmet'ten başlayarak sultanların beğenisini kazanmış, Osmanlı İmparatorluk Tersanesi'nin Kasımpaşa'da kurulup gelişmeye başlamasıyla birlikte "Tersane Hasbahçesi" adını almıştır.

Tersane Hasbahçesi çeşitli dönemlerin yapılaşmaları sonucunda köşkler, kasırlarla ve bu yapıların eklentileriyle bezenmiş, Haliç kıyısında oluşan bu yapılar grubu giderek "Tersane Sarayı" adıyla anılır olmuştur.

ARZ ODASI OLARAK BİLİNE SALON,
KUBBELİ VE HAVUZLU GİRİŞİN
HEMEN ARDINDADIR. KASRIN
EN GÖSTERİŞLİ MEKÂNLARINDAN BİRİDİR.

Saray bütünü içinde yer alan ve Sultan III. Ahmet döneminde (1703-1730) yaptırıldığı sanılan Aynalıkavak Kasrı, Sultan III. Selim döneminde (1789-1807) yeniden düzenlenmiş, Sultan II. Mahmut döneminde de (1808-1839) değişikliklere uğrayarak bugünkü görünümünü almıştır. Deniz cephesinde iki, kara cephesinde tek katlı kütleyle geleneksel Osmanlı mimarlığının son ve en güzel örneklerinden biri olan Aynalıkavak Kasrı, bezeme açısından da çağının beğenisini en iyi biçimde yansıtır. Yapı Arz Odası'yla, Divanhane'siyle, bu mekânların duvarlarını dolaşan yazıtlarıyla, alçı şebekeli pencereleriyle, III. Selim tuğralı ve Batı yaklaşımlı iç bezemeleriyle 18. yüzyıl mimarlık örnekleri içinde özel bir yer tutarken, Osmanlı geleneğine uygun, sedir, mangal, kandil gibi öğeleriyle, bugün yokolmuş bir yaşama biçiminin ilginç görünümünü sergiler.

Aynalıkavak Kasrı bugün bir müze-saray olarak ziyarete açık tutulmakta ve bu yapıda beste yaptığı, müzikle uğraştığı sanılan büyük Türk bestecisi Sultan III. Selim'in anısı ışığında düzenlenen "Aynalıkavak Konserleri"yle İstanbul'un kültür yaşamına özel bir katkıda bulunmaktadır. Bunun yanısıra burada bir "Türk Müziği Araştırma Merkezi" kurulması için çalışmalar sürdürülmektedir.

AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI
AYNALIKAVAK KASRI

SEDEF KAKMALI OTURMA VE YAZI MASASI TAKIMI

BESTE ODASI ADIYLA BİLİNER ODA. SÖYLENCEYE GÖRE III. SELİM'İN MÜZİKLE UĞRAŞTIĞI VE BESTE YAPTIĞI MEKÂNDIR.

ARZ ODASI SÜSLEMELERİNDEN AYRINTI

KASR-I HÜMAYÛN GİRİŞ CEPHESİ

MASLAK KASIRLARI
 MASLAK KASIRLARI
 MASLAK KASIRLARI
 MASLAK KASIRLARI
 MASLAK KASIRLARI

Bugün Maslak Kasırları'nın bulunduğu çevrede ilk yapılaşmaların Sultan II. Mahmut döneminde (1808-1839) başladığı ve bu bölgenin, Sultan II. Abdülhamit'in veliiahtlığı döneminde bir av ve dinlenme yeri olarak önemini koruduğu bilinmektedir. Bu sıralarda tarih sahnesine çıkan ve bölgeye özel bir hareketlilik kazandıran Maslak Kasırları'nın ne zaman ve kimin tarafından yaptırıldıkları kesin olarak saptanamamakta ancak büyük bölümüyle Sultan Abdülaziz döneminde yaptırıldıkları sanılmaktadır. Kasr-ı Hümayûn, Mabeyn-i Hümayûn ve Limonluk'u, Çadır Köşkü ve Paşalar Dairesi bu yapılar grubundan günümüze kadar ayakta kalabilen bölümlerdir.

MABEYN-İ HÜMAYÜN BALKONUNDAN AYRINTI

SERA'NIN MABEYN-İ HÜMAYÜN'UN
ÜST KATINA BAĞLANAN ÇATISI

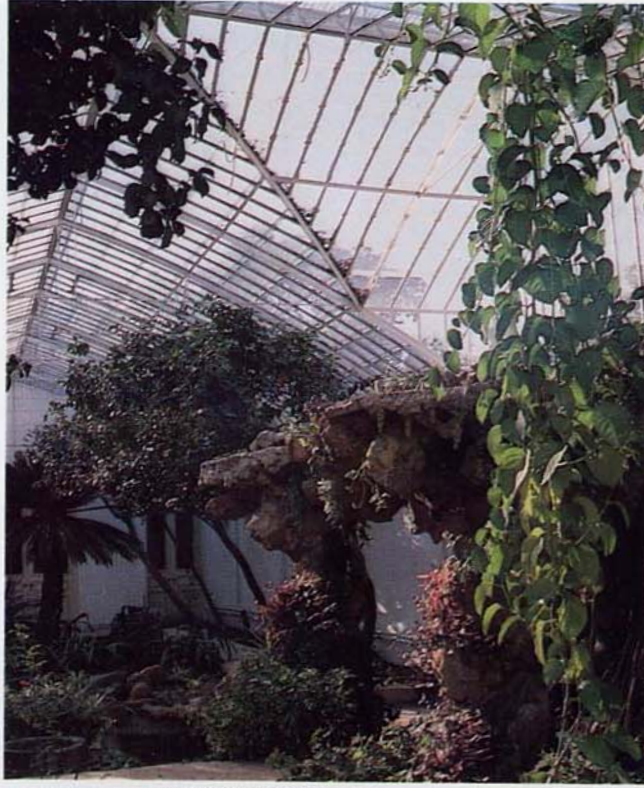
ÇADIR KÖŞK VE MERDİVENLERİ

KASR-I HÜMAYÜN BAHÇESİNDEKİ
HAVUZLARDA KÖPRÜ

ZEHRA UÇAR

İÇİNDE NADİDE BİTKİLERİN YER ALDIĞI SERANIN İÇ GÖRÜNÜMÜ
MABEYN-İ HÜMAYÜN MERDİVENİ

MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI

KASR-I HÜMAYÜN'UN GİRİŞ
SALONUNU ÜST KATA BAĞLAYAN
MERDİVEN

63

KASR-I HÜMAYÜN ÜST KAT SALONU

PAŞALAR DAİRESİNDEKİ HAMAMDA
TAVAN AYRINTISI

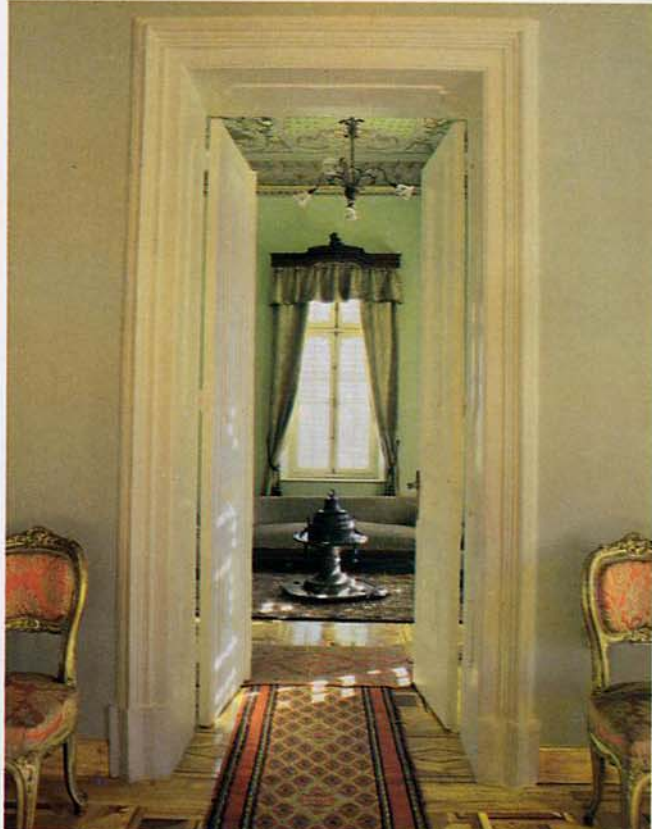
Boğaziçi'nin Karadeniz'e açıldığı noktayı çok iyi görebilen bir konumda, çevrelerindeki yeşil örtüyle bütünleşen bu yapılar 19. yüzyıl sonları Osmanlı mimarlığı ve süslemeciliğinin seçkin örnekleridir.

Sultan II. Abdülhamit'in çalışma ve yatak odalarının bulunduğu Kasr-ı Hümayûn bu sultanın tahta çağırılmasına tanık olmuştur ve bu yönüyle Osmanlı tarihi açısından özel bir önem taşımaktadır.

Günümüzde Kasr-ı Hümayûn bir müze-saray olarak gezilebilmekte, Mabeyn-i Hümayûn ve Çadır Köşkü'nde kafeterya hizmetleri verilmektedir. Çevredeki geniş yeşil alansa bir rekreasyon alanı olarak örgütlenmiş ve İstanbulluların hizmetine girmiştir.

KASR-I HÜMAYÛN'DA İŞLEMELİ DANTEL PERDE ▷

KASR-I HÜMAYÛN SALONU'NDAN DİNLENME ODASININ GÖRÜNÜMÜ

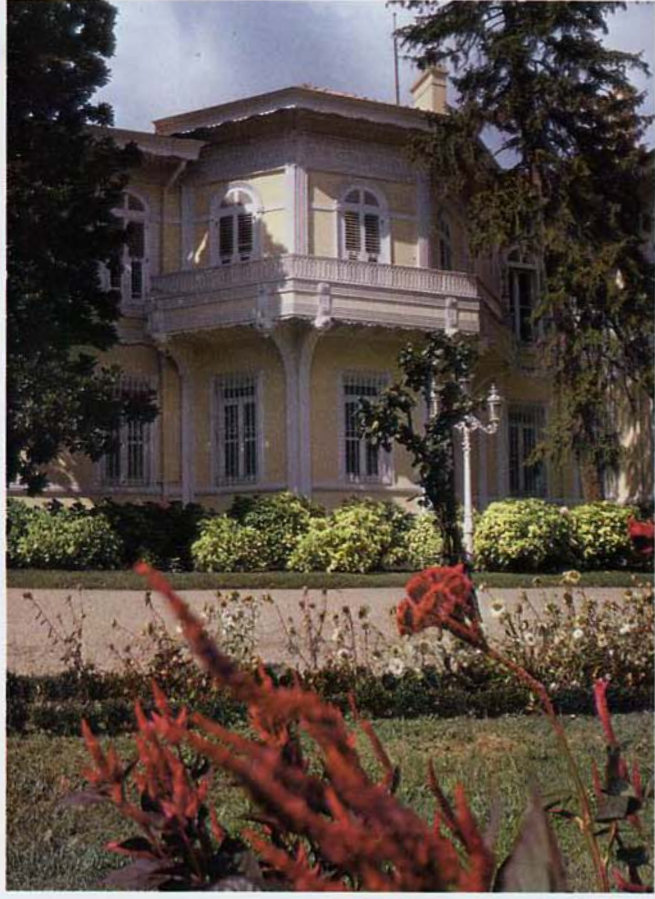

MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI
MASLAK KASIRLARI

YILDIZ SARAYI YAPILAR GRUBU İÇİNDE
GERÇEK "CHALET"...

Yıldız Sarayı ŞALE
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.

İlk kez Sultan III. Selim'in (1789-1807), annesi Mihrîşah Sultan için yaptırdığı köşkle yapılaşmaya açılan ve adını, Sultan II. Mahmut'un (1808-1839) yaptırdığı Yıldız Köşkü'nden alan Yıldız çevresi, bir süre sonra İstanbul'da yönetim merkezi görevini de yapan ve tarihi gelişim içinde Eski Saray, Topkapı Sarayı ve Dolmabahçe Sarayı'ndan sonra dördüncü yeri alan Yıldız Sarayı yapılar grubunun bulunduğu bir bölge haline gelmiştir.

Sultan II. Abdülhamit'in (1876-1909) tahta çıkması ve kısa bir süre sonra Yıldız Sarayı'na yerleşmesiyle birlikte Abdülmecit ve Abdülaziz döneminde yaptırılan yapılara yenileri eklenmiş, bahçe düzenlemeleriyle, havuz, sera ve limonlukların yapımıyla saray bugünkü görünümünü almıştır.

YILDIZ SARAYI SELAMLIK GİRİŞİ

BAHÇEDEN BİR GÖRÜNÜM

Bu topluluğun bir parçası olan Şale, 19. yüzyıl Osmanlı sivil mimarlığının en güzel yapılarından biridir. Yüksek duvarlarla çevrili bir bahçe içinde, farklı tarihlerde inşa edilen, bitişik iki ana yapıdan oluşmuştur. Birinci bölümün 1889'da, ikincisinin ise 1898 yıllarında tamamlandığı, Merasim Köşkü adıyla da anılan ikinci bölümde mimar Raimondo D'Aronco'nun çalıştığı bilinmektedir.

SELÂMLIK TÖREN SALONU'NDAN
GÖRÜNÜM

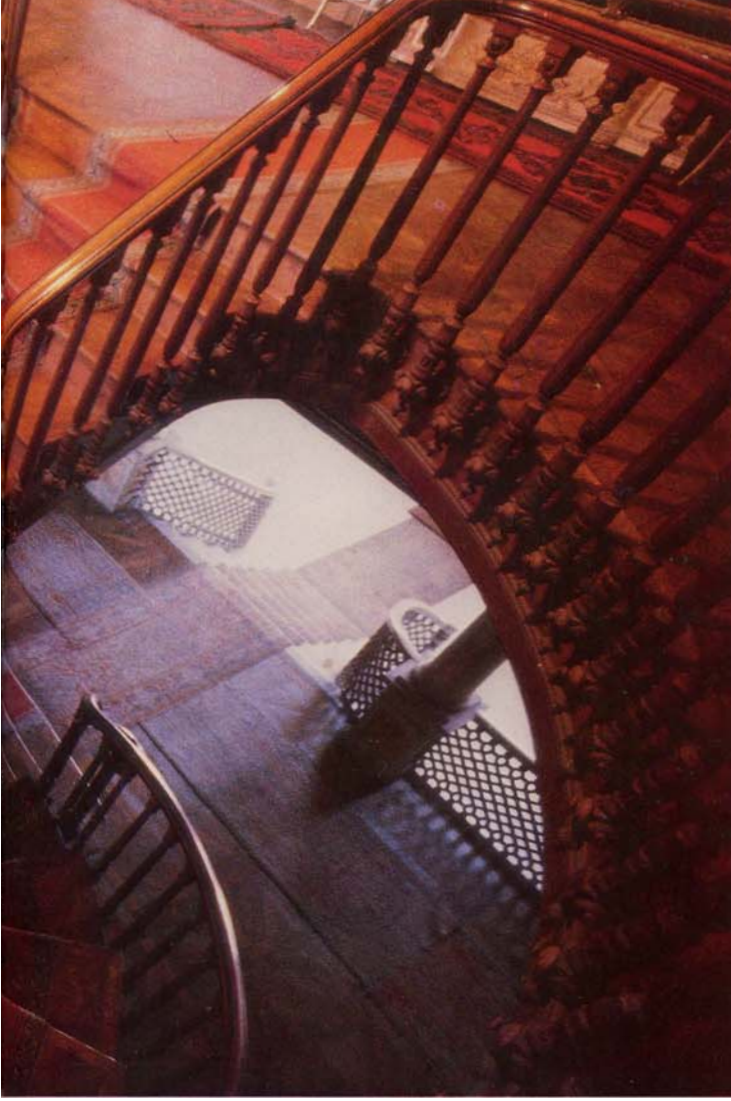

HAREM'DEN SEDEFLİ SALONA ÇIKAN MERDİVEN

H. KONYALI

Yıldız Sarayı ŞALE
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.

69

HAREM TÖREN SALONU'NDA TAVAN
SÜSLEMESİ

SELÂMLIK TÖREN SALONU'NDAN
AYRINTI (ŞAMDAN VE DUVAR
SÜSLEMESİ)

HAREM TÖREN SALONU'NDAN
GÖRÜNÜM

SELÂMLIK TÖREN SALONU'NDAN (MUAYEDE SALONU) GÖRÜNÜMLER

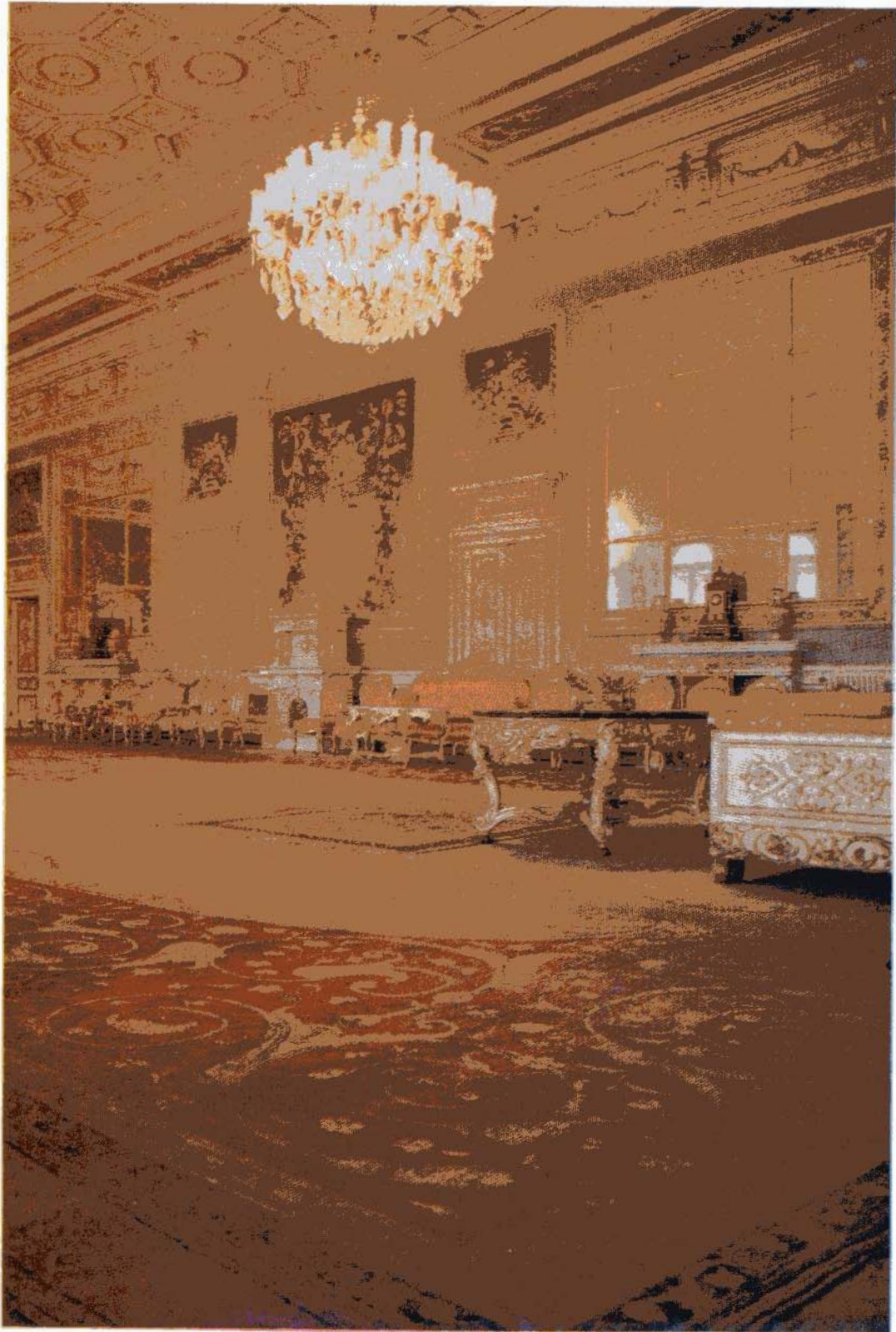
Osmanlı konut geleneğine uygun olarak harem ve selâmlık gibi de kullanılabilecek bölümlerden oluşan, dış dünyaya yedi kapıyla ve ahşap pancurlu pencerelerle açılan Şale'nin katları arasındaki bağlantıyı zarif ahşap merdivenler sağlar.

Koridorlar üzerinde düzenlenmiş, elliden fazla oda ve salonuyla bir köşkün boyutlarını büyük ölçüde aşan yapının görkemli mekânlarını Barok, Rokoko ve İslam etkilerini yansıtan kalem işleri, geometrik bezemeler ve manzaralı panolar süslemektedir.

Zemini duvardan duvara tek parça (yaklaşık 400 m²) bir Hereke halısıyla kaplanmış, tavanı altın yıldız panolarla süslenmiş, duvarları büyük boy aynalarla bezenmiş, görkemli Tören Salonu, sedef kakma kapılı süslemelerinde Doğu etkileri belirgin biçimde görülen Sedefli Salon, tavanlarındaki manzara resimleriyle ünlü Sarı Salon, çeşitli Avrupa ülkelerinden gelme değerli döşeme eşyasıyla, birbirinden zarif çini sobalarıyla, vazolarıyla çok sayıda salon ve oda, imparatorluğun son yıllarının ince beğenisine tanıklık ederler.

Bugün bir müze-saray olarak ziyarete açık tutulan Yıldız Sarayı-Şale, çevresindeki birbirinden ilginç sera, camekân ve kameriyelerin de canlandırılmasıyla eski ve özgün biçimine kavuşturulmuştur.

Yıldız Sarayı ŞALE
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.
Yıldız Sarayı ŞALE Yıldız S.

FARUK YILDIZ

ATATÜRK KÖŞKÜ GİRİŞ CEPHESİ

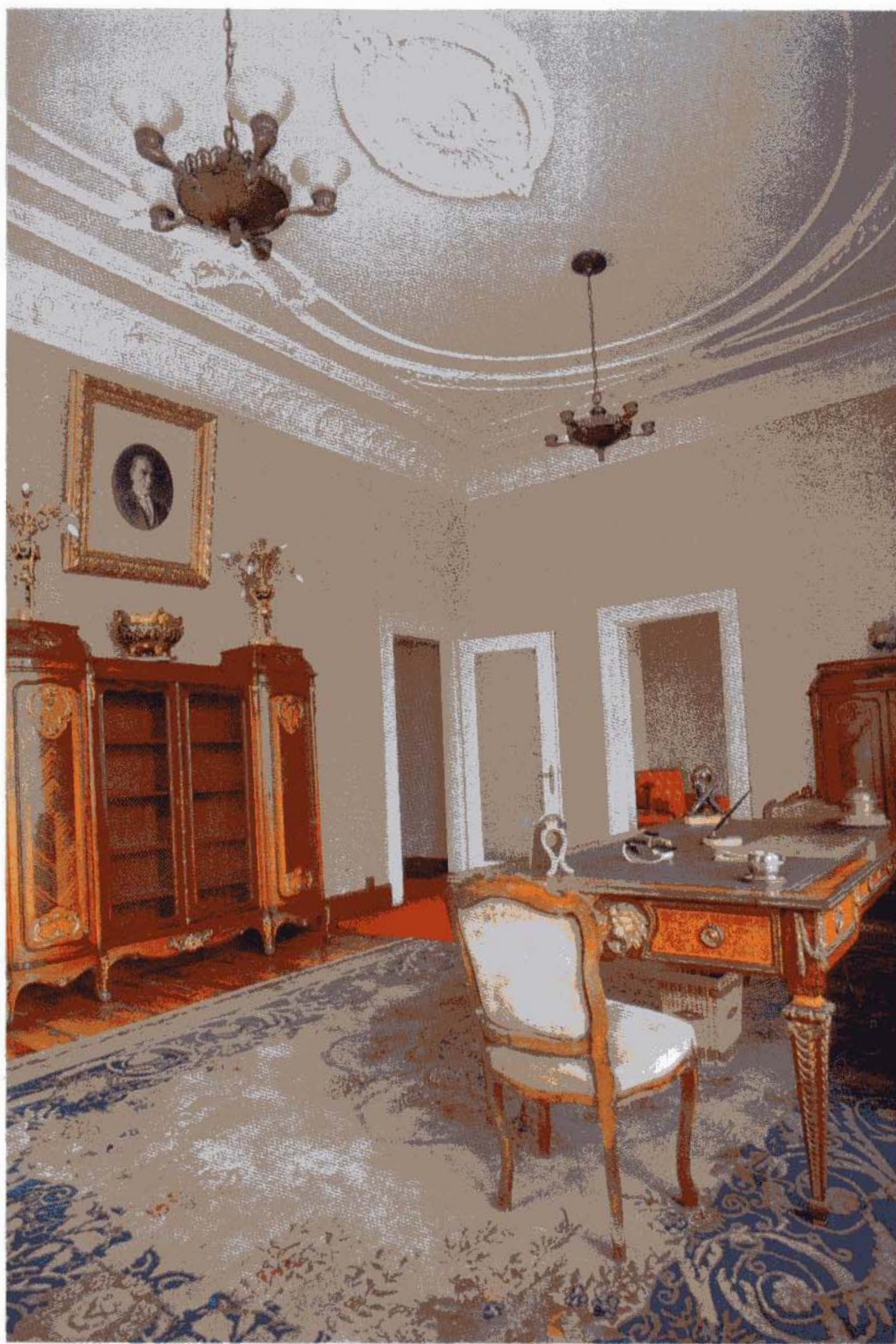
ATATÜRK'ÜN ÇALIŞMA ODASI ▶

YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ

Yalova, Anadolu tarihinin bütün dönemlerinde kaplıcaları ve şifalı sularıyla ün yapmış bir dinlenme ve sağlık merkezi olmuştur. Bu özelliği ve yemyeşil doğasıyla Atatürk'ün de beğenisini kazanan Yalova-Termal bölgesinde, Cumhuriyet döneminde Atatürk'ün özel evi olarak yapılan Köşk bugün bir Atatürk Müzesi olarak ziyarete açık tutulmaktadır.

Yapımına 1929'da başlanan ve kısa sürede tamamlanan Atatürk Köşkü, Cumhuriyet dönemi mimarlığımızın ilk ve ilginç örneklerinden biridir. Özgün döşeme öğeleriyle korunan köşte anı değeri taşıyan bir dizi eşyanın yanı sıra Atatürk'ün bazı özel eşyası da sergilenmektedir.

Bahçe sınırları içindeki diğer Cumhuriyet dönemi yapılarıyla birlikte ele alınarak onarılan ve yeniden ziyarete açılan Yalova Atatürk Köşkü bu çevre için önemli bir müze niteliğini taşımaktadır.

FİKRET YILDIZ

ATATÜRK KÖŞKÜ
DİNLENME VE YATAK ODASI

FİKRET YILDIZ

FİKRET YILDIZ

YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ
YALOVA ATATÜRK KÖŞKLERİ

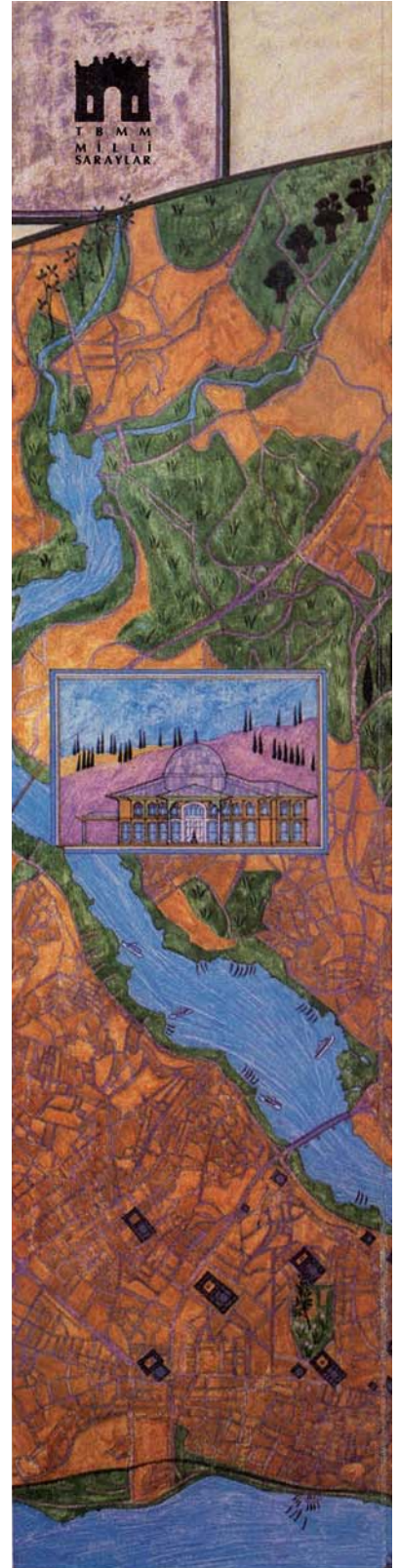

FİREKET YILDIZ

ATATÜRK KÖŞKÜ
OTURMA VE DİNLENME SALONU

FİREKET YILDIZ

-

MİLLİ SARAYLAR

Osmanlı Devleti'nin yönetim ve yaşama mekânları olan saray, köşk ve kasırlar, Cumhuriyet kurulur kurulmaz 1924 yılında çıkartılan bir yasayla "MİLLET"e devredilmiş ve yönetimi milleti temsil eden TBMM'ne verilmiştir.

Milli Saraylar adıyla anılan ve bugün TBMM'ne bağlı Milli Saraylar Daire Başkanlığı'nca yönetilen bu saray, köşk ve kasırlar birer Müze-Saray olarak ziyarete açık tutulmakta, bu yapıların çevrelerinin özenle düzenlenmesiyle kültür ve tanıtım hizmetlerinin yanısıra her yaş grubundaki insana yönelik etkinlikler ve dinlenme-rekreasyon alanlarına kavuşmuş bulunmaktadır.